Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-нэй гарана | № 220 (14331) | 1976 оной сентябрийн 18, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

ЖЭГДЭ ҺАЙНААР, ЭМХИТЭЙГЭЭР

Республикымнай таряашад арбадахи ашаг үрын, шанарай табан жэлэй түрүүшын жэлэй таряа хуряалгые богони болзор соо, шанар һайнтайгаар үнгэргэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдожо байна.

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй сэдьхэл доһолгомо гүнзэгы удхатай үгэ Буряад ороной ажалшадые, бүтээсэ ехэтэй, шанар һайнтай ажалда зоригжуулаа.

Республикымнай колхоз, совхозууд, олон тоото түрүү комбайнернууд болон жолоошод партиин уряада харюу үгэн, таряа хуряаха. мал ажалай продуктнуудые абаха талаар шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Энээн тухай мэдээсэлнүүд Зэдэ болон Мухар-Шэбэрһээ, Ярууна болон Хяагтаһаа, Кабанск болон Хурамхаанһаа үдэр бүри манай редакцида ерэжэ байдаг.

Республика доторнай бүхыдөө 614 мянган гектар ороо-һото ургамал хуряагдаха юм. Мүнөө сентябриин 13-най мэдээгээр 252 мянган гектарай таряан унагаагдаад байна. Тиихэдэ 115 мянган гектарһаа дээшэ талмайн таряан сохигдоо.

Энээндэ һаянай ороһон хура бороон нилээд һаад хээ. Тиигэбэшье һаань, таряа хуряалга хүсэидөө оронхой, ажалшадаа бүри эршэмтэйгээр, үдэр, һүнииие илгангүй ябуулагдаха байна. Мүн ороо-һо гүрэндэ тушаалга хурсадаа ороо.

Таряа хуряалга хүдөөгэй ажахынуудта харюусалгатай шалгалта болоо. Олон ажахынууд «...добтолгын үедэ дайлдаха эгээн хүшэр хүндэ үйлэ ушарнуудые хараадаа абажа, хуряалгада бэлдэһэн...» байһанаа харуулаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын «Маяк» колхозой таряашад хабарай тарилгые эрхимээр үнгэргөөд. хуряалгын хамаг техникые заһабарилжа бэлэн болгоо һэн. Мүнөө тэдэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ. Энээнэйнь аша үрэ эли: эндэ горохой, шэниисын муу бэшэ ургаса гараа. гэбэл, эндэ зэргээр ороо-һото ургамалай гектар бүриһөө 13 центнер ургаса абтана. Тиигэжэ колхоз гүрэндөө таряа тушааха, үрэһэ хааха, колхозниигуудтаа ороо-һо хубааха түсэбөө дүүргэхэ ехэ арга боломжотой байна. Гадна хуряалгын дэлисэ эндэ үргэн. 34 комбайн жэгдэ һайнаар, бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, хуряалгын болзорые горитойгоор хороохо арга олгоно.

Хуряалгын ажалые һайнаар эмхидхэһэн бусадшье түрүү ажахынууд республика доторнай олон.

Гэбэшье хаа хаанагүй таряа хуряалгые иимэ һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа гэхын аргагүй. Сэлэнгын, Яруунын. Хориин аймагуудта олон комбайнууд эбдэрхэй, хуряалгада бэлэн бэшэ байгаа. Энээнһээл болоҗо, зарим ажахынуудтань таряа хуряалга унжагайраа. Энэ мэтын дутагдалнуудые түргөөр усадхажа, машина техникын заһабарине ябууд хэжэ, зогсолтогүйгөөр хүдэлгэхэ гээшэ хуряалгые богони болзорой туршада үнгэргэхын шухала гол нүхэсэл мүн. Тэрэшэлэн шанар тухай онсо анхарал шухала. Таряагаа гээлтэгүйгөөр, һайнаар хуряажа абаха гээшэ механизатор бүхэнэй нангин зорилго болоно.

Энээнэй хажуугаар сабшаһан бүхы һолоомоёо суглуулжа абалга ниитын малай тэжээлэй нилээд ехэ нэмэри болоҗо үгэхэнь сохом. Энэ жэлдэ 370 мянган тонно һолоомо суглуулжа абаха арга боломжо бии. Һолоомо хэрэглэжэ абажа, адуу малаа тэжээлээр хангаха талаар нилээд ехэ дүршэл ажахынуудтамнай бии. Улаан-Үдын, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагуудай ажахынууд тэжээлээр хомор үедэ һолоомо хэршэжэ, бусад тэжээлтэй холёод, буйлуулаад, малда эдюулдэг һэн. Энээнииень мал дуратайгаар эдидэг байгаа. Тиигэжэ мал бүдүүн тэжээлээр дутамаггүй ондо ородог һэн. Иимэ арга илангаяа тэжээлээр дутамаг ажахынууд хэрэглэхэ зэргэтэй. Энээнииие гэршэлһэн нэгэ баримта дурдая. Республика доторнай нёдондо малай тэжээл буйлуулдаг 600 гаран цехүүдтэ 120 мянган тонно һолоомон буйлуулагдаһан байна. Энэ жэлдэ бүри ехые буйлуулха арга бии.

Үшөө нэгэ шухала хүдэлмэри гэхэдэ, намарай паар болоно. Таряашан хүн таряагаа хуряаһаар лэ газараа ерэхэ жэлэй тарилгада бэлдэдэг заншалтай. Намарай паар һайн ургаса үгэдэг, ган гасууртаашье ехээр дайраг-дадаггүй. Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхозой таряашад намарайн паар һайнаар бэлдэдэг заншалтай. Энээнэйнгээ ашаар энэ ажахы мүнөө жэл гансахан намарай паар дээрэһээ 100 мянган центнер ороо-һо абаха юм.

Тиимэ дээрэһээ ажахы бүхэн намарай паар оройтуулангүй ехээр хахалхые оролдохо болоно. Республикамнай энэ намар бүхыдөө 207 мянган гектар паар хахалха түсэбтэй. Энэ түсэбые заатагүй дүүргэхын түлөө гэмсэлые тракористнууд үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай. Гэхэ зуура зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй энээн тушаа һаналаа табингүй, малаа таряалангай поли дээрэ бэлшээнэбди гэһэн шалтаг урдаа барлаад, энэ хүдэлмэрине унжагайруулха һэдэлгэ гаргахань гэмшэлтэй.

Мүнөө хартаабха малталга эхилээ. 9352 гектар талмай дээрэһээ тэрэ суглуулагдаха болоно. Энээнииие түргэдхэхэ шухала. Зүгөөр суглуулагдаһан хартаабхые һайнаар хадагалха байра, складууд хэрэгтэй. Олон колхоз. совхозуудта тиимэ шэнэ складууд баригдажа байнхай. Эдэ барилганууды түргэдхэхэ гээшэ хойшолуулагдашагүй зорилго мүн. Тиихэдэ ерэхэ жэл республикамнай хартаабха тариха талмайгаа 20 мянган гектарта хүргэхэ гэжэ хараалаа. Тиимэһээ үрэһэ бэлдэхэ, хартаабха хадагалха байрануудые түхеэрхэ, машина техникэ бэлдэхэ хэрэгые ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөөнһөө анхарха болоно.

Тобшолон хэлэхэдэ, намарай зэргэшэһэн бүхы хүдэлмэрине жэгдэ һайнаар, хоорондонь тааралдуулан ябуулжа, түсэб. уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ механизатор бүхэнэй, ажахын хүтэлбэрилэгшэ, мэргэжэлтэ бүхэнэй дайшалхы зорилго мүн.

ХҮРБЫН СОВХОЗДО

Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд һайн шанартай ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго урдаа табинхай. Тус ажахыда үбһэшэдэн 12 звено хүдэлдэг юм.

Луговод М. Шевченкын звено бусадай дундаһаа һайн хүдэлжэ ябана. Үнинэй луговод сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө олон жэл соо хүдэлмэрилнэ. Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ үбһэ баян ургаса ургуулжа, һайн шанартайгаар түргэн саг соо хуряажа абадаг заншалтай.

Бэрхэ-Шэбэр, Хасууртайн адаг гэжэ һайн ургасатай газарнуудһаа жэл бүри 8—9 мянган центнер үбһэ тэжээл хуряагдан абтана.

Һаяын үдэрнүүдтэ тус звено сенаж болон силос дараха хүдэлмэри һайнаар хэжэ, урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй ехэ тэжээл бэлдхэхээр хараална.

* * *

Зунай зулгы пайхан саг үнгэрөөд, үдэр богони болошэлбэ. Үдэшэ, үглөөгүүр һэрюухэнээр амилжа, намар өөрынгөө эрхэ ороһоноо мэдүүлбэ.

Хүрбын совхоз шэниисэ амяарлан хуряажа эхилээ. Бэшүүрэн аймагай ...нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай ...гээр. ажахын комбайнернууд мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад. мүнөө өөһэд хоорондоо мүрысэжэ ябана. ...нэй эртэһээ үдэшэ ... болотор комбайнууд хүдэлгэгдэнэ, алтан шара ... тоог дээрэ зөөгдэжэ байна.

Поли дээрэ таряанай гансашье хоолос үлөөнгүй, богони болзор соо ургасаяа хуряажа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ ябаһан механизаторнуудай дунда тус ажахын нэгэдэхи отделениин комбайнернууд Владимир, Василий Кожевниковтэн халаанайнгаа нормо үдэр бүри 120—122 процент дүүргэжэ шалгарна. Гадна гурбадахи отделениин дүршэлтэй механизатор Ф. Мартынов мүн лэ нормоёо үлүүлнэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА-76

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛНЭ

(Кабанскын аймагай Байгалай совхозой комбайнер Г. Г. ЕЛЕЗОВЭЙ хөөрөөнһөө)

Энэ жэлэй шэнэ ургаса урдынхида орходоо сагай уларилай таарамжагүй, нилээд хүшэр байдалда хуряагдажа байна. Тиимэһээ мүнөө ажахымнай механизатор, таряашадай урда ороо-һото ургамалнуудаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абаха эрилтэ табигдаа. Энэ зорилгоёо сүм бэелүүлжэ, гүрэнэй амбаарта таряа ехээр оруулжа, хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа абаад, намарай үедэ поли, таряанай тоог дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэреэ түргэн болзор соо хэжэ дүүргэхын тула бригадымнай механизаторнууд горитой оролдолго гарган ажаллана.

Мүнөө манай Еланай бригадада таряа хуряалга, илангаяа шэниисэ амяарлан хуряаха ажалнай түргэндөө ороод, жэгдэ ябуулагдажа байнхай. Совхозоймнай бригадануудай бүхы комбайнер, механизатор болон таряашад хэдэн звено болоҗо хубаараад, таряа хуряалгаяа комплексно аргаар хэнэ. Иигэжэ ажалаа эмхидхэхэдэмнай, ургаса хуряалгын шанар һайжархаһаа гадна, комбайн, автомашинануудай болон бусад машина, техникэ урдынхиһаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэнэ. Хараад үзэгты! Мүнөө хуряагдаһан поли дээрэхи һолоомон тэрэ дороо шахуу суглуулагдажа һүрилэгдөөд гү, али фермэнүүдэй газаа абаашагдана, һүүлээрнь энэ полинь хахалагдажа, намарай паар бэлдэгдэнэ. Урдандаа намарайнгаа паар таряа хуряалгатай зэргэ ябуулангүй, гол түлэб энэ хүдэлмэриин хахадлажа байха үеэр эхилэгшэ һэмди. Иигэжэ намарай паар хахалалгые ойтуулхада, муу шанартайгаар бүтээгдэдэг байхаһаа гадна, хараалагдаһан түсэбнай дүүргэгдэнгүй үлэшэдэг һэн.

Хэнэйшье мэдэхэдэ, энэ хабарһаа поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохо талаар мүрысөөн механизаторнуудай дунда дэлгэрээ һэмнай. Энэ мүрысөөгөө саашань үргэлжэлүүлхэ, поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохо зорилготойгоор урид байгуулагдаһан комиссиин гэшүүд ямар нэгэн полиин шэниисын хуряагдахын урда тээ шалгалтын хадалга хэжэ, ургасыень тодорхойлдог гуримтай. Удаань хуряагдахадань, комиссиин гэшүүд дахяад шалгана. Һүүлээрнь намарай паарай хахалагдахада эсэсэй шалгалта үнгэргэжэ, сэгнэлтэ үгэдэг заншалтай. Шалгалта гансашье поли бүхэндэ шанарай тэмдэг олгохоор хэгдэнэ бэшэ, мүн механизаторнуудай, комбайнернуудай харюусалгата ажалаа һайнаар, гологоһогүйгөөр бүтээхэ хэрэгтэ горитой нүлөө үзүүлдэг байна.

Би нёдондо таряа хуряалгын үедэ 6 мянга 905 центнер ороо-һо сохижо, ажахы дотороо ургаса хуряалгын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэйб. Нёдондо таряанай ургаса яһала һайн, сагай уларилшье нимэрхүү бэшэ байһан ааб даа. Байгша ондо таряамнай зунай эхсэр гандажа, муугаар ургаа. Тиибэшье һаа гектарай лаб 23 центнер таряан хуряагдахаар хараалагдана.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүхыдөө 6 мянган центнер таряа сохижо, 400 гектарай шэниисэ баал болгон сабшажа унагаахаар социалис уялга абанхайб. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула нилээд оролдогдохо юм бэзэ.

Мүнөө бригадымнай комбайнернууд Закалтусай таряашадтай мүрысэнэ... Һүүлэй дүнгөөр манай бригада соо эмхидхэгдэһэн звенонуудай дундаһаа В. Алимкинай хүтэлбэрилдэг коллектив эрхимлэжэ ябана. Энэ звено богонихон болзор соо 1500 гаран центнер таряа сохёо.

Таряа хуряалгаяа бидэ гол түлэб амяарлан ябуулнабди. Юуб гэхэдэ, мүнөө жэл ургасамнай жэгдэ бэшээр эдсэшэнхэй. Хоёрдохёор, хура бороо һаянай таһалгаряагүй орожо, нилээд түбэг татаа.

Шэнэ ургаса хуряахын хажуугаар һолоомо суглуулха, намарай паар хахалха, наг шэбхэ зөөжэ тарааха хүдэлмэри хэгдэнэ. Һаяхан бригадымнай механизаторнууд Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй республика дотороо гаргаһан үүсхэлтэй, танилсажа, уряаень һайшаан дэмжээд, абаһан уялгаяа шэнэлээ бэлэй. Удаань Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ һонирхон шагнажа, таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ эрилтын табигдаһыень абаһаар лэ мэдэрээ һэмди. Нигээд срэхэлээрээ, бидэ бүхы машина, техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхые оролдонобди.

Мүнөө бригадымнай звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Дүнгынь үдэр бүри шахуу согсологдожо, дуулгагдажа байдаг. Онсо шалгарагшадта дамжуулгын улаан вымпел барюулагдана. Тиихэдэ 1000 центнер таряа сохигшодой комбайнай нюур талада табан хушуута одон зурагдадаг байна. Мүнөө Алимкин бидэ хоёрой комбайнда нэгэ нэгэ одон зурагдаа. Бусад бригадануудта одотой комбайнууд баһал олошорно.

Онсо шалгарагшадые урмашуулха талаар социалис мүрысөөнэй гурим урдынхиһаа бага зэргэ ондоогоор зохидоор зохёогдонхой. Мүнөө дүршэлтэй комбайнернууд залуушуулһаа амяараа, өөһэд хоорондоо мүрысэнэ. Харин залуушуул баһал өөһэд дундаа тэмсэдэг юм.

Ургаса хуряалгын эхилхэһээ хойшо механизатор, комбайнернуудай эдеэлхэ столово һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Холын полидо ажалладаг комбайнернуудта үдэрэй, үдын хоол ажал дээрэнь халууханаар абаашагдана. Богонёор хэлэхэдэ, бидэнэй һаадгүй ажаллахаар арга боломжо хүсэдөөр байгуулагданхай.

Минии комбайн табадахи жэлээ хүдэлгэгдэжэ байна. Зундаа һайнаар заһабарилһанайм ашаар һаадгүй ябана. Байгша ондо манай бригадын механизаторнууд таряа хуряалгаяа ажалай 20 үдэрэй туршада үнгэргэхэ зорилготой.

Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ

Нүхэр Юмжагийн ЦЕДЕНБАЛДА

Хүндэтэ нүхэр Цеденбал!

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, бүхы совет коммунистнууд Танииe, Монголой Арадай Республикын партийна ба гүрэнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшые, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшые, 60 наһанайтнай ойн үдэр үнэн зүрхэнһөө амаршална.

Танай бүхы ажаябадал Монголой газар дээрэ социализмын үндэр уг зорилгонуудай илан мандахын түлөө Монголой Арадай-революционно партиин бэелүүлһэн ехэ ажал ябуулгатай таһаршагүй холбоотой юм. МНР-эй политическэ, экономическа ба соёлой байдалай бүхы һалбаринуудта, уласхоорондын оршом соо МНР-эй нэрэ хүндые бэхижүүлгэдэ монгол арадай амжаһан зориг бадаруулма туйлалтануудта ороной партийна ба гүрэнэй зурдаануудые олон жэл соо толгойлжо ябаһан Танай, нүхэр Цеденбал, алдар габьяа анхабтар ехэ байна.

Совет хүнүүд шууд сэхэ марксист-ленинец, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зэргэнүүдые нэгэдүүлэн жагсаахын түлөө эрид шанга тэмсэлшэ, Советскэ Союзай ехэ хани нүхэр гэжэ Танииe һайн мэдэдэг, КПСС-эй ба МНРП-гэй, СССР-эй ба МНР-эй хоорондохи заншалта хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ Танай оруулһан хубитые үндэрөөр сэгнэдэг юм.

Социалис Монголой аша туһада, аха дүү совет-монгол харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхын аша туһада элүүр энхэ ябахыетнай, аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай Танда, хүндэтэ нүхэр Цеденбал, хүсэнэбди.

Л. БРЕЖНЕВ.

Коммунис ёһоор амаршалагша

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ-РЕВОЛЮЦИОННО ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ, МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ЕХЭ ХУРАЛАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР ЮМЖАГИЙН ЦЕДЕНБАЛЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-эй ба МНР-эй хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае, харилсаа холбооe хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэһыень, эб найрамдал ба социализм бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһыень тэмдэглэжэ, түрэһөөр 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Юмжагийн Цеденбалые Ленинэй орденоор** шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной сентябриин 16.

УРАГШАТАЙГААР

«Георгиевский» совхозой (Хориин аймаг) поли дээрэ 28 комбайн үдэр һүнигүй шахуу хүдэлнэ. Тэдэнэй 18 комбайн таряа хадана, харин 10-ниинь сабшагдаһан баалнуудые суглуулан сохино.

Сагай уларилай орёо бэрхэтэй байгаашье һаань, таряагаа гээлтэгүйгөөр, эрхим шанартайгаар хуряажа абахын түлөө механизаторнууд шадалаараа оролдоно гэжэ хэлэмээр. Жэшээлхэдэ. Ашанга гэжэ газарта комбайнернууд Иван Галсанов, Владимир Будажапов, Виктор Симаков, Дэлэг Зундуев гэгшэд үглөөнэй 9 часһаа һүниин 2 час болотор 50—50 гектар шэниисэ хадаа.

Ургасые түргэнөөр. гээлтэгүйгөөр хуряаха хэрэгтэ түрүү механизаторнууд Сергей Забелин, Константин Афанасьев, Хирба Цыренов. Дагба Манибадараев. Виктор Ковшин. Петр Веселков, Петр Рассолов гэгшэд харюусалгатайгаар хандажа, халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула эршэмтэйгээр ажаллана. Жэшээнь, үнинэй механизатор Константин Михайлович Афанасьев 3 мянган центнер таряа сохёод байна.

Байгша ондо «Георгиевский» совхозой хүдэлмэришэд бүхы ороо-һо таряагаа сентябриин 25 болотор эмхитэй һайнаар хуряажа, хамта 40 мянган центнер ороо-һо суглуулха зорилготой.

— КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев һаяхан Алма-Ата хотодо болоһон суглаан дээрэ ехэ удха шанартай үгэ хэлээ. Тэрэ ороной хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ шууд сэхэ гүнзэгы. шэнжэлхы сэгнэлтэ үгэжэ, саашанхи зорилгонуудые тодо һоноор зааһан байна. Манай механизаторнууд партиингаа иимэ ехэ анхарал хандуулжа байһандань, урматай байна. —гээд совхозой ахамад агроном Прокопий Яковлевич Захаров манда хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Нарин горхон гэжэ газарта сабшагдаһан баалнууд суглуулагдан сохигдожо байна; совхозой залуу комбайнер, КПСС-эй гэшүүн Хирба Цыренов.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАХИЛНУУДЫЕ — БОЛЗОР СООНЬ

Бүхэсоюзна оперативна штабай ээлжээтэ заседани сентябриин 16-да Москвада болоҗо, намарай тарилгын хүдэлмэриие найдамтайгаар хангаха, шухала хэрэгтэй машинануудые, үтэгжүүлгэнүүдые, түлишэ колхоз, совхозуудта дары эльгээхэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй арадай хиналтын комитедэй, СССР-эй Госснабай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд штабай заседанида хабаадаа.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

Хамтын һуралсалай дүүрэлгэдэ зорюулагдажа. ГДР-эй Национальна арадай армиин, Польшын сэрэгэй, Совет Армиин ба ЧССР-эй Арадай армиин сэрэгшэдэй митинг «Щит-76» гэжэ һуралсалай болоһон газарта үнгэргэгдөө.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, хани ёһоной албанай хэрэгээр ПНР-тэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов түрүүтэй Совет сэрэгэй делегаци, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй национальна оборонын министр армиин генерал В. Ярузельский ба бусад тусхай тушаалтад эндэ байлсаба.

Һуралсалые хүтэлбэрилэгшэ армиин генерал В. Ярузельский митинг нээгээ.

Нүхэр Э. Герек митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. «Щит-76» гэжэ һуралсал союзнигуудай арминуудай хоорондохи холбооe нарижуулан һайжаруулгын ээлжээтэ шата болоҗо. социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүйе бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Совет Армиин, ЧССР-эй Арадай армиин. ГДР-эй Национальна арадай армиин, Польшын сэрэгэй түлөөлэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

(ТАСС).

Волгоградска областиин таряашад ороо-һо гүрэндэ худалдаха дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэбэ

Волгоградска областиин хүдөө ажахын ажалшад КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороо-һото ургамалнуудай үндэр баян ургаса ургуулаад, хуряалгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэжэ, ороо-һо гүрэндэ худалдаха талаар абаһан дээшэлүүлэгдэмэл уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэбэ. 4 миллион 250 мянган тонно таряа, тэрэ тоодо 2 миллион шахуу тонно шэниисэ Эхэ оронойнгоо амбаарта хаагаа. 1976 ондо ороо-һо таряа гүрэндэ тушааха уялгаяа 1 миллион 140 мянган тонноор үлүүлээ.

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, эдэнэй ажал хүдэлмэридэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн юм. Энээгээрнь областиин таряашад урмашан баясажа, арга боломжонуудаа тоолоод, 500 мянган тонно таряа гүрэндэ нэмэжэ худалдан. ороо-һо тушаалгаяа 4 миллион 750 мянган тоннодо хүргэхые шиидэһэн байгаа. Урда тээнь область дотор иимэ ехэ таряан бэлдэгдээгүй юм. Гэршүүхэ, просо бэлдэхэ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Бүхы ажахынууд үрэһэ хүрэнгэ хаагаа

Ургасаяа хуряажа дүүргэхэдээ, областиин ажахынууд ерэхэ жэлэй үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табиха тухайда анхаралаа хандуулна.

(ТАСС).

«СОЮЗ-22» ОНГОСЫН ЭКИПАЖ ГАЗАРАЙ ДҮРЭ ЗУРАГ БУУЛГАНА

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Сентябриин 16-да Москвагай сагаар 12 часта «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосо Газарые 16 дахин тойрон дабшаба. Ниидэлгын замые сентябриин 15-да тааруулан заһаһанайнь һүүлээр онгосо иимэ парамстрнүүдтэйгээр дабшажа ябана:

— Газарай нюурууһаа эгээл саада захань (апогей) —280 километр:

— Газарай нюурууһаа эгээл наада захань (перигей)—250 километр;

— 89,6 минута соо Газарые тойрон дабшана;

— замайнь һөөлжүү—65 градус.

Экипажай хүдэлмэриин үдэр үглөөнэй 7 часта эхилбэ. Медицинскэ шалгалта хээд, эдеэлһэнэйнгээ һүүлээр космонавтнууд В. Ф. Быковский, В. В. Аксенов олон зональна фотоаппаратурые буулгабарида бэлдэжэ дүүргэбэ.

Эрдэм наукын ба арадай ажахын аша туһада Газарай нюуругай фото-зураг буулгалгын түрүүшын ажал дүүргэгдөө.

Нүхэд Быковский болон Аксеновой бэенүүд һайн. «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосо программын ёһоор ниидэжэ ябана.

(ТАСС).

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛНА

Тала дайдаар сагаабтар манан хөөрэбэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Талын Булагай тракторно-таряан ажалай бригадынхид ажалдаа ... гаранхай. Таряа хуряалга, намарай паар хахалалга түлэг дундаа.

— Таряа хуряалгын хажуугаар, намарай паар хахалха ажалнай эхилэнхэй. Энэ хэрэгтэ мүн лэ ехэхэн анхарал хандуулнабди,—гэжэ бригадир Андрей Шарапович Вамбуев мэдүүлбэ.

Намарай паар хахалалга дээрэ залуу тракористнууд Василий Тангаев, Булат Жугдуров «К-700» түхэлэй хүсэтэ трактораар халаанайнгаа даабариие 130—140 процент дүүргэнэ. Республикын габьяата механизатор Гармажап Ачитуева, комсомол хүбүүн Александр Ахметшариков гэгшэд «ДТ-75» трактораар үдэртөө 12—13 гектар хахалжа хоёр нормо дүүргэнэ. Тус бригадынхид түрүүшынгээ 200 гаран гектар намарай паар хахаланхай.

Колхозой механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн һаяхан согсолходо, Талын Булагай тракторна таряан ажалай бригада колхоз соогоо түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА ШЭНЭ ГУРИМ

Ашаг үрын ба шанарай табан жэл гэжэ энэ арбадахи табан жэл нэрлэгдэв. Бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха зорилго гүрэн түрын үдха шанартай болоо. Һайн шанартай элдэб зүйлэй продукци бүтээһэнэй ашаар лэ обществымнай хэрэглэмжэ хангагдаха байна ха юм. Тиимэһээ шанарай түлөө булгадаа харюусаха ёһотойбди.

«...Шанарта бүхы юумэн — станогоо бэлдэлгэ, материалай шэнжэ шанар, зүбөөр хэһэн чертеж, үйлэдбэриин тодорхой хүтэлбэри гэхэ мэтэ нүлөөлнэ. Энэ зүб. Зүгөөр эдэ бүгэдые бэелүүлдэг тодорхой гүйсэдхэгшэд бии гээшэ. Тиимэ дээрэһээ һүүлэй һүүлдэ хүнүүдэй һэшхэлһээ, хүдэлмэридөө тэдэнэй хандалгаһаа бүхы юумэн дулдыдаха байна. Түсэбэй түлөө, продукциин шанарай түлөө ...хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй һэшхэл харюусаха болоно», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Москвагай «ЗИЛ» автозаводой хүдэлмэришэдтэй уулзалга хэхэдээ хэлэһэн байна.

Тиимэһээ партимнай Центральна Комитет продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэн хүтэлбэрилхэ комплексно гуримые оронойнгоо бүхы предприятинуудта хэрэглэхээр дурадхаа. Энэ гурим ондо ондоо һалбаринуудай, нютагай эрхэ байдалай илгаа хараада абан нэбтэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Манай заводто иимэ гурим КПСС-эй обкомой бюрогой абаһан тогтоолой һүүлээр, энэ жэлэй март һараһаа нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэн хүтэлбэрилхын тула заводой ахалагша инженерэй хүтэлбэрилдэг координационно совет эмхидхэгдэһэн байна. Заводой бүхы гол мэргэжэлтэд, директорэй ба ахамад инженерэй орлогшонор соведэй бүридэлдэ оролсоо. Соведэй эдэ гэшүүд конструкторска, технологическа, коммерческэ, түсэблэлгын ба кадрнуудай таһагуудта, албатанда Львовско гурим нэбтэрүүлхэ даабари абаһан юм.

Харин сэхэ үйлэдбэри абажа харахада, эндэмнай голодоһогүй продукци бүтээхэ Саратовска гурим хэрэглэгдэжэ байгаа. Тэрэниие нарижуулха, гуримшуулха, Львовско гуримай эрилтэтэй тааруулха хэрэгтэй болоо.

Координационно совет КСУКП (продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэн хүтэлбэрилхэ комплексно гурим) нэбтэрүүлхэ ниитын нэгэ дүрим зохёожо эхилһэн байна. Тиихын тула 5 хүнһөө бүридэһэн бюро байгуулагдаа. координационно соведэй хүдэлмэриин түсэб зохёогдоо. Заводой бүхы цехүүд, таһагуудай хүдэлмэри хоорондонь холбохо, бии байгаа нормативно-техническэ документаци шэнжэлхэ, элдэб албатанай хүдэлмэриин ба продукциин шанар шалгаха, КСУКП нэбтэрүүлхэ техническэ даабари бэлдэхэ, стандартнуудые зохёохо, хүдэлмэриин ба продукциин шанар һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөнэй дүрим хараалха гэхэ мэтэ асуудалнууд соведэй түсэб дотор хараалагдаһан байна.

Предприятиин стандарт зохёолго Львовско гуримай онсо илгаань ба эмхидхэлэйнь үндэһэ һуури болоно гэжэ мэдээжэ. Хүдэлмэриин ба продукциин шанарта нүлөөлдэг бүхы техническэ ба социальна байдал хараалха, бүхы асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ, шанар һайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, мүн бусад асуудалнуудай шиидхэбэри стандартаар хараалагдаха болоно.

Мүнөө үедэ заводтомнай иимэ 28 стандарт зохёогдонхой. Мүн үшөө хэдэн стандарт зохёогдожо байна. 1977 оной дүүрэтэр заводто 200 стандарт зохёогдохоор хараалагдаа.

Продукциин шанар һайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэн хүтэлбэрилхэ комплексно гурим нэбтэрүүлхын тула тусхай һуралсал эмхидхэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Заводой бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ гуримай эрилтэнүүдые, тэрэниие нэбтэрүүлхэ шухала болоһые һайн мэдэхэ, ойлгохо ёһотой. Илангаяа хүтэлбэрилхы тушаалтай хүдэлмэрилэгшэд Львовско гурим һайн мэдэхэ уялгатай. Энэ гурим продукциин һайжаруулгын нэгэ онол арга болоно. Тэрэниие һайн мэдэхэ, зүбөөр хэрэглэжэ шадаха шухала. Тиимэһээ энэ гурим заатагүй хэрэглэхэ ёһотойбди гэһэн мэдэрэл түрүүлхээр һуралсал эмхидхэгдэжэ эхилһэн юм.

Хүтэлбэрилхы тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар дээрэ КСУКП-ай гол ёһонууд шудалагдаа. Тэдэнэр аттестаци гараха болоһон, гуримай зарим хубияр реферат бэшэхэ даабари абаһан байна. Продукциин шанар һайжаруулха бюро ба заводой техническэ библиотекэ гурим шудалха тусхай материал, литература бэлдээ.

КСУКП-ай гол ёһонуудые шудалха стандарт заводто зохёогдожо, хэрэглэгдэжэ байна. Бүхы хүдэлмэрилэгшэд тусгаар зохёогдоһон программын ёһоор һуралсажа эхилээ.

Гэбэшье, Львовско гурим хэрэглэхэ замдамнай элдэб бэрхэшээл тохёолдоно. Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалаа хубилгаха ёһотой байһанаа үшөө хүсэд ойлгоногүй. Энэ гурим өөрөө бии болохогүй. Тэрэниие зохёохо, нэбтэрүүлхэ уялгатайбди. Харин заводой техническэ таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд КСУКП нэбтэрүүлхэ шухала болоһые хүсэд ойлгоногүй гэхээр. Һайнаар шэнжэлэгдээгүй технологи хэрэглэһэн, зүб чертеж зохёогоогүй ушарһаа голодоһон гаргагдана. Олон заабаринууд хуушарһан байна. Эдэ бүгэдэ асуудал шиидхэхэ болонобди.

Львовско гурим нэбтэрүүлхын тула стандарт зохёохо шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Харин стандарт зохёолгоор бүхы хүдэлмэри хизаарлагданагүй. Тиимэһээ коллективэймнай урда орёо зорилго табигдана. Үйлэдбэриин технологи нарижуулха, ажалай эмхидхэл, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлхэ бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ шухала юм.

Эдэ бүхы асуудал шиидхэхэ эрилтэ заводой хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда КСУКП табина гээшэ. Мүн Львовско гурим бодото дээрэнь аша туһатайгаар хэрэглэхын тула мүнөө үеын тухеэрэлгээр, түрүү технологёор үйлэдбэреэ хангаха, һайн бэлэдхэлтэй кадрнуудтай болохо шухала.

Манай коллектив Львовско гурим хэрэглэжэ эхилхэдээ, Львов хотын зарим предприятинуудай дүй дүршэлтэй танилсажа, шудалжа байнабди. Эдэ коллективүүд үйлэдбэреэ оньһожоруулха, автомат аргаар хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Мүн технологёо нарижуулха онол аргануудые бэдэрэн хэрэглэнэ. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ, продукциингаа шанар һайжаруулна. Жэшээлхэдэ, кинескоп хэдэг Львовско заводой коллектив энэ продукци хэхэ эгээл һайн технологи бэдэрэн хэрэглэжэ эхилээ. Мүн технологическа бүхы процесс хүтэлбэрилхэ автоматизированнэ гурим хэрэглэхэ бэлэдхэл хэжэ байна. Тиигэжэ заводой бүхы технологическа процесс аттестаци гараха юм.

Львов хотын түрүү предприятинуудай дүй дүршэл шэнжэлжэ, халан абажа эхилээбди. Продукциингаа шанар һайжаруулха, Львовско гурим нэбтэрүүлхэ зорилгоор үйлэдбэриин бүхы асуудалнуудые хоорондонь нягта холбоотойгоор, комплексноор шиидхэхэ гэжэ бодомжолнобди. Энэ талаар түрүүшын алхам хэгдээ.

Заводоймнай коллектив түрүүшүүлэй жэшээгээр хүдэлмэреэ шэнжэлэн хаража, партиин XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ арга замуудые тодорхойлон хэрэглэжэ байна. Тиихэдээ продукциин шанар һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулна.

Р. СОЛОВЬЕВ
Улаан-Үдын авиазаводой ахалагша хинагша.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо Вера Андреевна Багаева ороһоор үниинэй юм.

Заводой инструментальна цехэй начальник нүхэр Капустина Вера Андреевна Багаева тухай, тэрэнэй ханшан гээд ажабайдалан үргэн харгыда гараһан тушаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөөһэн.

Арбан долоотойхон Вера басаган 1948 онһоо тус цехтэ һурагшаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэ сагһаа хойшо олон жэл үнгэрөө, Верын шадабари мэргэжэл ургаа, коллективэйнгээ дунда хүндэтэйшье болоо. Фрезеровщик Вера Андреевнагай уян нугархай гарнууд станогойнгоо оньһонуудые оншотой түргөөр хүдэлгэжэ, ямархашье орёо детальнуудые хэм хэмжүүр соонь бүтээһэн лэ байдаг. Заримдаа хүндэ шэгнүүртэй олон ондоо аргаар бүтээгдэхэ деталь дайралдадаг.

Вера Андреевнагай хэһэн хүдэлмэри хододоо эрхим шанартай байдаг дээрэһээ бүтээһэн детальнуудынь техническэ шалгалтада торонгүй тушаагдадаг байна. Ажалша бэрхэ энэ эхэнэр һара бүриингөө даабари 150—170 процент дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходо ябадаг. Мүнөө Вера Андреевна арбадахи табан жэлдэ абаһан уялгала дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой эрхим фрезеровщигуудай нэгэн В. А. Багаева.

Ч. БУДАЕВАЙ фото.

НАМАРАЙ ПААР ҮТЭГЖҮҮЛХЭДЭ АШАГТАЙ

Хахалагдаһан үедөө үтэгжүүлгэ оруулагдаһан намарай паар дээрэ хабартаа орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые тарихада ургасань хэзээдэшье һайн байдаг. Энээниие өөрынгөө дүй дүршэлөөр элирүүлһэн зарим түрүү ажахынуудай механизаторнууд намарайнгаа паарта азотно, фосфорно, калийна үтэгжүүлгэ тусгаар хэм соонь заабол оруулдаг юм.

Һүүлэй үедэ республикын агрохимлабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн туршалгын дүнгүүдые согсолон харахада, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан паар дээрэ тарилга хэхэдэ орооһо тарянай ургаса гектарай 2,5—3 центнерээр, овощ, хартаабха 20—25 центнерээр, үбһэ ногооной ургаса 5—9 центнерээр дээшэлдэг байна. Тиигэжэ минеральна үтэгжүүлгэ худалдажа абалгада, мүн хэрэглэлгэдэ гаргашалагдаһан нэгэ түхэриг бүхэнһөө 3 түхэригэй олзо ороно.

Гэбэшье аймагай ажахы бүхэндэ гаргашалагдаһан гаргашань адляа иимээр харюулдаггүй. Ушарынь гэхэдэ, газарай хүрьһэнэй бүридэлһөө, ямар сортын ургамал тариһанһаа илгаатай байдаг.

Эгээл мүнөө үедэ, таряа хуряалгын түлэг дундаа ябажа байһан сагта ажахынуудай механизаторнууд ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна. Тиин харюусалгата кампаниияа урагшатайгаар үнгэргэхын хажуугаар ерэхэ жэлэй баян ургасын үндэһэ һуури мүнөөнһөө табиха тухайгаа мартаха ёһогүйбди. Тобшолон хэлэбэл, намарай паар хахалха хүдэлмэреэ эмхитэйгээр, түргэн болзорто үнгэргэхэ тушаа гол анхаралаа хандуулха шухала болоод байна. Хэрбээ байгша ондо намарай паар ехээр хахалжа, хараалагдаһан түсэбөө сүм бэелүүлжэ, үлүүлэн дүүргэжэ шадабал, ерэхэ жэлэй хабарай тарилга баһал эмхитэйгээр богони саг соо ябуулагдаха байна ха юм. Агротехническэ заабариин ёһоор намарай паар эртүүр, август, сентябрь һарада сүм хахалжа, дүүргэхэ эрилтэ табигдадаг. Газараа эртүүр элдүүрилхэдэ хүрьһэндэнь ургамалда хэрэгтэй элдэб бодосууд, шииг нойтон ехээр баригдадаг, бог буртаг үбһэн, ургамалай үбшэн түргэн хосордог байхаһаа гадна, хахалалгын шанаршье һайн байдаг гээшэ.

Аймагуудай ажахынууд намарай паар эртээнһээ хахалхын тула эмхидхэлтэй, агротехническэ хэмжээнүүдые урдишалан хараалдаг юм. Богонёор хэлэхэдэ, ургасаяа һаадгүй, эмхитэйгээр хуряажа, поли дээрэхи һолоомо тэрэ доронь суглуулжа пүрилхэ, фермэ, отарануудай газаа зөөхэ тусхай оньһожоруулагдамал звенонуудые байгуулаад, газар хахалагшадай хэхэ ажал тодорхойлхо, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдэ эртүүр, һайн шанартайгаар хахалагдаһан намарай паарай түлөө механизаторнуудые нэмэлтэ түлбэреэр урмашуулха гурим зарим ажахынууд хэрэглэдэг.

Газар элдүүрилхэдэ заабол предплужнигтай плугаар хахалха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, һолоомоной узуур нэгэ жэгдээр урбуулагдан хахалагдажа, шииг нойтон һайнаар баригдана.

Намарай паар хахалхадаа агротехническэ бусад эрилтэнүүдыень хүсэдөөр бэелүүлжэ, онсо анхаралаа хандуулжа байха шухала. Илангала налуу, майлада оршодог тарилгын газарай хүрьһэнэй үһанда урадхуулагдахагүйн, мүн хабартаа һайрамай тогтожо үрэжэлдэнь шэнгэхын тула хүндэлөөшэнь хахалхада һайн юм. Тиихэдэ полиин захa һайнаар, жэгдээр, нэгэ адли гүнзэгыдэ элдүүрилэгдэхэ зэргэтэй.

Республикымнай ажахынууд байгша оной намар бүхыдөө 28,5 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ 75 мянган гектар полидо оруулха түсэбтэй юм. Мүн 300 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдахаар хараалагданхай.

Энэ ехэ минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхынгээ аша үрые дээшэлүүлхын тула колхоз, совхозууд газарай үрэжэл һайжаруулха тусхай оньһожоруулагдамал звенонуудые эмхидхээд, хэхэ ажалыень тодорхойлхо зэргэтэй. Иимэ оньһожоруулагдаһан отряд байгуулхадаа заабол дүршэлтэй механизаторнуудые томилжо, хэрэгтэй машина, техникээр хүсэд хангаха эрилтэ табигдадаг юм.

Ажахы бүхэндэ эмхидхэгдэһэн отряд саг зууряар ажаллаха бэшэ, харин газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэреэ түхэреэн жэлэй туршада ябуулжа байха болоно. Оньһожоруулагдамал отряд гансашье таряалангай газар дээрэ ажаллаха бэшэ, мүн сабшалан, бэлшээри даажа абаад, һайжаруулхаар ажалыень тодорхойлходо һайн.

Газарай үрэжэл һайжаруулха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, наг шэбхэ зөөжэ тарааха хүдэлмэридэнь «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагуудай отделениин подразделенинүүд ажахынуудта горитой туһаламжа үзүүлдэг aаб даа. Тиибэшье һаа колхоз, совхозуудай механизаторнууд энэ шухала ажалаа өөһэдынгөө хүсөөр һайн шанартайгаар ябуулха зэргэтэй гээшэ.

Наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэеэ гол түлэб севооборотой полидо хэрэглэхэдэ аша үрэтэй юм. Тиихэдэ газарайнгаа хүрьһэнэй бүридэлые, биологическа шэнжэ шанарые, тарилгдаха ургамалайнгаа сортые хараада абан хэм хэмжүүрээрнь хэрэглэхэ эрилтэтэй.

Мүнөө колхоз, совхозууд газарай хүрьһэнэй кар[...] агрохимическэ карт[...] тай гээшэ. Тиимэһээ [...] ральна үтэгжүүлгэеэ [...] картынгаа ёһоор [...] болоно.

Наг шэбхэ поли [...] гаргахадаа досоогоо [...] лаһаниие, мүн [...] ургамалайнгаа биол[...] шэнжэ шанарые [...] абалсаха ёһотой. [...] обоолгдоһон шэбхын [...] дуур халашаһан байба[...] марай паар хахалха [...] поли дээрэ зөөжэ, хүрь[...] оруулалсахада һайн [...] Илангаяа кукурузын, [...] щой, хартаабхын болон [...] жээлэй корнеплодуудай [...] ригдаха газарта наг [...] хэрэглэхэдэ аша үрэ [...] байдаг.

Таряалангай газарта [...] дэжэ тараагдаха наг [...] шанар һайжаруулха гэб[...] гэ тонно бүхэндэ 20-[...] килограмм фосфорой [...] холиходо таарамжатай. [...] ниие наг шэбхын поли [...] гаргагдахаһаа урид [...] до һайн юм. Фосфорой [...] рилтай холигдоод, обоол[...] һои наг шэбхэ доторһоо [...] гэн халадаг байна ха юм.

Тиихэдэ минеральна [...] жүүлгые хүрьһэндэ нэг[...] ро гэхэ гү, али азот фо[...] хоёрые зэргэ оруулхада [...] хид байдаг. Үгышье [...] азотно, фосфорно, кали[...] үтэгжүүлгэнүүдые хо[...] хүрьһэндэ оруулжа боло[...] юм. Иигэжэ элдэб з[...] минеральна үтэгжү[...] амяарлангүй зэргэ ору[...] да ургаса горитойгоор [...] шэлдэг байна.

Минеральна үтэгжүү[...] болон наг шэбхээ бүхы [...] бариин ёһоор хэрэглэ[...] газарай үрэжэл эрид [...] жа, ороoһо тарянай [...] таабхын, тэжээлэй ургэ[...] нуудай, овощой ургаса [...] бол дээшэлдэг, гаргаша[...] даһан гаргашаа заата[...] харюулдаг байна [...]

С. БЕКЕТОВ.
республикын агрохи[...] лабораториие даагш[...] хүдөө ажахы[...] эрдэмэй кандидат.

МЭРГЭЖЭЛТЫ[...] ЗҮБШЭЛ

ТҮРҮҮ КУКУРУЗАШАН

Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой суута кукурузовод Дмитрий Иванович Грешилов 7 жэлэй саана энэ хүдэлмэридэ табигдаһан байгаа. Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ энэ нүхэр кукурузын үндэр баян ургаса хуряажа, совхоз, аймаг дотороо суурханхай.

Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй туршада Д. И. Грешилов харууһалдаг 230 гектар газарайнгаа гектар бүриһөө 200 центнерһээ дээшэ ургаса ургуулжа, аймаг доторoo эрхим дүн туйлаһан байгаа.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ оролдосотой бэрхэ энэ нүхэр харууһалдаг газарайнгаа гектар бүриһөө 200 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряахаб гэһэн социалис уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа эхилээ һэн. Үндэр баян ургасын эшэ үндэһэн жэлэй туршада табигдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Д. Н. Грешиловэй харууһалдаг участогууд Жаргаланта, Дундада гэжэ нютагуудта оршодог юм. Үбэлэй үедэ эдэ хоёр участогуудтаа тэрэ хүр саһа схээр тогтоогоо. Хабартаа минеральна үтэгжүүлгэ горитойгоор оруулһан байгаа. Жэшээнь, харууһалдаг бүхы талмайнгаа гектар бүхэндэнь 2,5 центнер азодой, калиин, фосфорой үтэгжүүлгэ тарааһан байна.

Тиигэжэ нүхэр Грешиловэй харууһалдаг талмай дээрэ кукурузын үндэр баян ургаса ургажа, аша оролдолгонь харюулагдаа һэн. Совхозой мэргэжэлтэд, кукуруза ургуулагша өөреэшье гектар бүриһөө 200 центнерһээ бага бэшэ ургаса хурлахаар багсаажа байгаа. Гэбэшье, августда ороһон хүсэтэ аадар, һарын эсэс багаар унаһан хюруу кукурузын ургасада ехэхэн хохидол ушаруулаа бэлэй. Тиигэжэ дүршэлтэй кукуруза ургуулагша гектар бүриһөө 200 центнер ургаса абажа шадаашьсгүй һаа, аймаг доторoo амжалтатай.

Д. И. Грешилов габшагай шанга ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан, мүн лэ «Буряадай АССР-эй габьяата механизатор» гэһэн хүндэтэ нэрэ зүүжэ ябана.

Д. ГАРМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүршэлтэй кукуруза ургуулагша Д. И. Грешилов.

Д. САМБУЕВАЙ фото.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ» ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай үмэнэһөө гарадаг «Агитаторай блокнодой» 1976 оной 16-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлан хэблэгдэжэ, КПСС-эй райкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэ болон республикын пропагандистнууд, агитаторнуудта эльгээгдэбэ.

«Агитаторай блокнодой» эхин хуудаһые «Манай хүсэлэн — ушар ёһо мэдэхэ журам» гэһэн статья нээнэ.

«Практика, дүй дүршэл» гэһэн гаршаг доро КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагша Д. Цыремпиловэй «Музейнүүдэй һайн һайхан үүргэ» гэһэн статья толилогдонхой. Мүн энэ гаршаг доро Ю. Подгорнын «Политическэ плакадай үгөөр» гэһэн материал үгтэнхэй.

Эндэ А. Раднаевай «Эдиршүүл ажалда бэеэ бэлдэнэ» гэһэн статья толилогдобо.

«Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер удаадахи хуудаһануудта «Социалис аха оронуудта» гэһэн гаршаг доро А. Никольскиин «Болгариин илалта түгэлдэр зам», «Уласхоорондын асуудалаар» гэһэн гаршаг доро Н. Симония гэгшын «Афроазиатска һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн ба Пекин» гэһэн статьянууд толилогдонхой.

БҮХЫ УРГАСАЯА— ГҮРЭНЭЙ АМБААРТА

Ороноймнай таряалан дээгүүр ургаса хуряалгын хүдэлмэри улам эршэдэжэ байна. Кубаниин таряашадта, Харьковска свеклошодто, Брянска областиин хартаабхашадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгануудай халуун дулаан үгэнүүдээр зоригжоһон хүдөөгэй ажалшад оньһото техникэсэ үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэглэжэ, ургасаяа дары түргөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахые шармайн оролдоно. СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 13-най байдалаар колхоз, совхозууд 105,4 миллион гектар дээрэһээ гэхэ гү, али бүхы тарилгын талмайн 85 процент дээрэһээ ороoһото, ороoһото-бобово ургамалнуудые (кукуруза оруулалсангүй) хадаһан байгаа. 95 миллион шахуу гектарһаа таряан сохигдон абтаа. Энэнь хадагдаһан талмайн 90 процент болоно.

Азербайджанай ССР, мүн РСФСР-эй, Украиныг ба Казахстанай хэдэн областьнууд гүрэндэ таряа худалдаха дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайдаа мэдээсэбэ.

Ороной колхоз, совхозууд кукуруза, саахарай свекло хуряажа захалаа.

Хартаабхын полинууд дээрэ эршэтэ халуун ажал бурьялна. Энэ намар колхоз, совхозууд хартаабха хуряалгын техникээр һайса хангагдаһан байгаа. Хартаабха малталгын түрүү аргануудые ажахынууд үргэнөөр хэрэглэнэ.

Наран сэсэг, лен-долгунец, улһа, овощ хуряалга эмхитэйгээр ябуулагдана.

Тиихэтэеэ хамта колхоз, совхозууд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй үндэр баян ургаса тухайда анхаралаа хандуулна. Сентябриин 13-най байдалаар ороной хүдөөгэй ажалшад 22,4 миллион гектарта намарай паар хахалһан, 23 миллион шахуу гектарта намарай тарилга хэһэн байна.

(ТАСС).

Краснодарай хизаар. КПСС-эй XXV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой «Новомихайловский» совхозой Борис Антонович Пономаренкын хүтэлбэрилдэг ургаса хуряалгын транспортна звено түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. 32600 центнер таряан сохигдожо абтаа. Түрүү коллективэй хүдэлһэн бүхы полинууд һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) звеньевой Борис Пономаренко, тэрэнэй аха Евгений Пономаренко, Виктор Шатов, Николай Кузьменко гэгшэд.

ТАСС-ай фотохронико.

Казахай ССР. Актюбинска областиин полинууд дээрэ таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо коммунист Г. Г. Шеллингын хүтэлбэрилдэг комбайнернуудай звено шалгарна. Таряа хуряалгын эхинһээ хойшо тус звено 20 мянган центнер таряа сохиһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) звеньевой Г. Шеллинг, комбайнернууд М. Жаймагамбетов, В. Иванов, П. Тиссен, П. Сутковский, А. Мухин гэгшэд совхозой дамжуулгын Улаан туг бараад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

РСФСР:

БҮРИШЬЕ НАЙДАМТАЙГААР ХҮДЭЛХЭ

Новолипецкын металлургическа заводто эрьелдэмэл наймадахи пеэшэн сагһаа урид ашаглалгада үгтэбэ. Ороной гаһар томо кислородно-конверторнэ хоёрдохи цехые флюсануудаар хангаха юм. Борис Медведевэй бригада агрегат хабсаргалгаяа түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр дахин түргөөр дүүргэһэн байна.

Бүлэг инженернүүдэй зохёоһон автомат түхеэрэлгын ашаар хүйтэрүүлэгдэһэн үһан шалгагдана, тиимэһээ пеэшэн найдамтайгаар хүдэлдэг болоо.

УКРАИНА:

ФЕРМЭДЭХИ ҺУРГУУЛИ

Тарутинска районой «Красный» гэжэ совхозой табан операторай звено машинаар үнеэ һаахадаа онсо шалгаржа, Хара далай шадархи ажахынуудта түрүүлбэ. Тэдэнэр жэлэй эхинһээ 7500 центнер һү абаһан байна. Тиихэдэ Украиныг ССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Анна Танасогло энэ хугасаа соо бултаниие ахижа, 1500 центнер һү һааһан байха юм.

Иимэ үндэр амжалта хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, һү үйлэдбэриие промышленна үндэһэ һууридa оруулһан байна. Гаргаша ехэтэй комплекснуудай орондо малай хуушан байрануудые һэльбэн шэнэдхээ. Үнеэдые уянгүй байлгаха тусгаар таһалгануудые хэһэн, үнеэдые машинаар һааха «Ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэ тодхоһон, мүн үнеэдтэ тэжээл тараалгые оньһожоруулһан шуу. Машинаар һаагдаха үнеэд бүридхүүлэгдээ. Табан мастер мүнөө табан зуун үнеэдые һаана. Нэгэ центнер һүнһөө 7,51 түхэриг мүнгэнэй олзо оршо оруулагдана. Энэнь урдананхиһаа хоёр дахин нэмээ.

Даалгагдаһан бүлэг үнеэдһээ мянган центнерһээ дээшэ һү һаахын тула Одесщинын ажахынуудай малшад энэ хабарһаа мүрысэжэ байнхай. Энэ мүрысөө «Красный» совхозой һаалишад үүсхэһэн юм. Фермэ дээрэнь түрүү дүй дүршэлэй һургуули эмхидхэгдэнхэй.

БЕЛОРУССИ:

БАРИЛГАШАД ГЭР ТОЛЛОЛГЫЕ ОЙРОТУУЛНА

Минск хотын шэнэ микрорайондо олон дабхартай дэнхэгэр томо гэр сагһаа дүрбэн һара урид баригдажа дүүрэбэ. Барилга богони болзорто, һайн шанартайгаар хэхын тула, мүн барилгын түсэб нарижуулан дээшэлүүлхэ талаар «Минскстрой» комбинадай коллектив энэ жэлэй январь һараһаа шэнэ туршалгануудые хэжэ эхилһэн юм.

Хэрбээ урдань хэһэн ажалай зэргээр мүнгэнэй гаргашые тоолодог һаа, харин мүнөө баригдаһан, мүн баригдажа захалһан объектнүүдэй зэргээр хараалагдана.

Барилгада мүнгэн гүрэнэй жасаһаа урьһаар һомологдоно. Барилгашад барилгаяа дүүргээд, ашаглалгада үгэһэн хойноо захилшадтайгаа тооссоно. Хэрбээ барилгаяа сагһаа урид дүүргэһэн байбал, урьһаламжын түлбэри хахад процент болохо. Барилгаяа унжагайруулаа һаа, урьһаламжын түлбэри хоёрһоо табан процент байха.

— Ажалаа шэнээр эмхидхэхэ, — гэжэ БССР-эй промышленна барилгын министр Н. Т. Архипец хэлэнэ, — нилээд ехэ арга нөөсэнүүдые хэрэглэжэ эхилээбди. Бодхоогдожо байһан объектнүүд саг болзортоо ашаглалгада үгтэнэ. Республика дотор баригдаһан гэр байрын 85 процентнь «һайн», «тон һайн» гэжэ сэгнэлтэдэ хүртөө. Иимэ амжалта бидэ үмэдань туйлагшагүй һэмди.

КАЗАХСТАН:

БАРАЙГАР ТУШААГДАНА

Кызылкумай талада [...] байн болон автомашинануудай хүнхинеөн сэдэл[...] Ушар юуб гэхэдэ, барайгарай үндэр баян ургаса эндэ хуряажа эхилээ. 18 мянган гектар таряалан дээрэһээ барайгар хуряагдаха юм. Шэнгэшэгээр таригдаһан газарһаа гектарай 45-аад центнер барайгар мүнөө абтана. Барайгарай совхозуудта ороoһо сэбэрлэхэ томо пунктнууд, тоогууд хүдэлжэ эхилээ.

Кзыл-Ордын таряалан дээрэ барайгарай хуряалга түлэг дундаа ябана. Хо[...] мянган шахуу гектар ээлжэ. Хахадынь хуряагданхай.

Балхашай урда бэсын таряалан дээрэ ургаса хуряалга дүүрэхээ байна.

КИРГИЗИ:

ХЛОПОГОЙ ХАМБЫ

«Кызыл-Джар», «Сайд-кум» гэжэ совхозууд, м[...] Калининай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, бу[...]шье ажахынууд хлопок [...]рэндэ тушаажа эхилээ. [...]нинскэ районой ажахынуудһаа асарагдаһан хлопок түрүүшын тонно эрхим шанартай гэжэ тоологдоо.

Түрүү агротехникэ үргэнөөр хэрэглэжэ, районой ажалшад хлопогой таряалангые үрэжэлтэй болгоһон. Нёдондо жэлдэ гектарай гушанһаа дээшэ центнер хлопок суглуулжа, республикын хлопок ургуулагшадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн юм. Тиихэдэ энэ жэлдэ түрүү ажахынууд гектарай дундаар 40-өөд центнер ургаса абана.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ОМОГ БАЯР

Замбуулинай „Союз-22“ онгосын ниидхүүлэгдэhэн тухай репортаж

Замбуулинай дайда руу …эхын урда тээ хабса…га-туршалгын байшан… талмай дээрэhээ ракетые …шахын тулада hүүлшын …эрэлгэ хэгдэжэ байба. … үедэ замбуулинай …з-22» гэжэ онгосотой …оналистнуудые танил…лаа hэн. Тэрэнэй экипаж … Валерий Быковский Вла…мир Аксенов хоёр газар …рээ hүүлшын hорилго …эн, түхеэрэлгын хэр зу…р тодхогдоhые шалгаhан …йгаа. Жолоодолгын пуль… саана экипажай мэнэ …хан хүдэлhэн газарта тү…эрэлгын гэшхүүрээр өөдөө …рахын тулада имагтал ме…инын пост соогуур сагаан …аад, зөөлэхэн тусхай гу… үмдэжэ ороходо болохо … Доодо захын хуби — …оборнуудай таhалга — …ад гаража, түхеэрэлгын …роадахи шатада пилодой … кабинын — буулгалгын …арадай иллюминаторнуу… нэгэнтэйнь нюур нюу…раа уулзашахаш. Шэлэй …на шлемофонуудые торго… хоёр креслэ, залан хү-тэлдэг жолоодолгын пультын кнопконууд болон жэрылдэhэн таблонууд харагдаха юм. Түхеэрэлгэ өөдэ дабшахадаш, үшөө хоёр талмай — урдатнай замбуулин соогуур ниидэлгын таhалга байха.

— Холболдон нэгэдэхэ оньhотой онгосын энэ таhалгые харahаар үнинэй даданхайбди, — гэжэ совет космонавтнуудые бэлдэхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэ генерал-лейтенант В. А. Шаталов хэлэнэ. — hүүлэй жэлнүүдтэ «Союз» гээшэмнай транспортна онгосын үүргэ улам ехээр дүүргэдэг болонхой. Тэрэ хадаа өөрынгөө ниидэн дабшадаг зам дээрэ замбуулинай ондоо онгосотой нэгэдэн холболдодог байха юм. Гэхэтэй хамта, бэеэ даагаад, шэнжэлхы эрдэмэй гэхэ гү, али инженерна лаборатори байха арга боломжоёо энэ «Союз» үшөөл хүсэдөөр хэрэглээгүй байhаар.

Замбуулинай дайда соогуур ниидэлгын үедэ нэгэдэн холболдолгын оньhоной байдаг таhалгада В. А. Шаталов бидэнэй анхарал хандуулба. Мүнөө энэ оньhоной орондо фото-зураг буулгалгын таhалга гэдэг түхеэрэгдэнхэй. Энэ ниидэлгын үргэн ехэ хараа түсэбэй нэгэ зорилгонь юуб гэхэдэ, арадай ажахын аша туhада газар дэлхэйн нюрууе аяар холын дайдаhaa шэнжэлхэ ябадалые улам саашадань нарижуулан hайжаруулха хэрэг болоно. Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын эрдэмтэдэй хамтаараа зохёоhон программын ёhoop, ГДР-тэ «Карл цейс йена» гэдэг арадай предприятида мүнөөнэй энэ ниидэлгэдэ тусхайлан зорюулжа, МКФ 6 гэжэ нэгэ бүхэли фотоаппаратура бүтээгдээ hэн. Энэ фотоаппаратура хадаа долгиной дэлгэрэн тарадаг зургаан ондо ондоо диапазонгой, тэрэ тоодо харагдашагүй диапазонтой Газарай нюрууе нэгэн доро буулгаха оньhон аргатай юм.

Үшөө Москвада, замбуулинай дайдые шэнжэлдэг институтда байхадаа, «hолонго» гэжэ нэрлэгдэhэн энэ туршалгын научна хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсаа hэмди. Тус институтдай лабораторинуудта замбуулинай дайдые шэнжэлхэ тушаа социалис оронуудай бэелүүлдэг харилсаа холбооной программын талаар өөрэ онсо олон тоото туршалганууд бэлдэгдэhэн байгаа.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай «Интеркосмос-1» гэжэ нэрэтэй түрүүшын хэмэл одоной табигдаhанhaa хойшо долоон жэл үнгэрбэ. Эдэ жэлнүүд юу харуулааб гэхэдэ, СЭВ-эй гэшүүн оронуудай замбуулинай дайдын талаар байгуулhан харилсаа холбоон хадаа газар дээрэ тоггоогдоhон харилсаа холбоондо орходоо дутуугүй аша үрэтэй байба. Энэ түхэлэй арбан зургаан хэмэл одон дээрэ аха дүү оронуудай эрдэмтэд орёо шухаг хэдэ хэдэн туршалгануудые хэhэн байна. Эдэ туршалганууд газарые тойрон байгаа агаарай, замбуулинай дайдын физикые шэнжэлгэтэй холбоотой юм. Энэ үе соо совет мэргэжэлтэдэй туhаламжын ашаар социалис оронуудта замбуулинай эрдэм наукын национальна hургуулинууд урган хүгжөө, батажан бэхижээ. Замбуулинай шэнжэлгэ хэдэг институдай директорэй орлогшо профессор Д. К. Ходаревой мэдээсэhэнэй ёhoop, хамтааран хэдэг шэнжэлгые хүгжөөхэ хэрэгтэ эли бодо «газарай татаса» бии болоо— замбуулинай аяар холын дайдаhaa байгаалиин нөөсэ баялигуудые уридшалан шэнжэлхэ хүдэлмэриин шэнэ бүлэг байгуулагдаа. «Союз-22» гэжэ онгосын ниидэхэ программын зорилгонуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, дэлхэйн эрдэм наукын аша туhада Газарые шэнжэлгын шэнэ арга методуудые нарижуулан hайжаруулха ябадал болоно.

Замбуулинай дайда руу ниидэлгын урда тээхи бэлэдхэл саг соогоо нарин нягтаар бэелүүлэгдэнэ: гүрэнэй комиссиин hүүлшын заседани үнгэргэгдөө, экипаж баталагдаа. журналистнуудтай космонавтнуудай хэдэг hүүлшын уулзалга болоо. Хэблэлэй түлөөлэгшэдые энэ экипажтай танилсуулхадаа, космонавтнуудые бэлдэдэг түбэй начальнигай орлогшо, авиациин генерал - майор А. А. Леонов болбол Валерий Быковскиин, Владимир Аксеновой ажаллахадаа тон ехэ абьяастай байhые тэмдэглээ hэн. Богонихон болзор соо тэдэнэр энэ ниидэлгын тон орёо хүндэ программа бэелүүлхээр бэеэ зэhэлэн байха юм. Энэ программын ёhoop, Газарай нюрууе фото-зураг дээрэ буулгахаhaa гадна, географическа, биологическа болон инженернэ hонирхолтой хэдэ хэдэн туршалга хэхэ ёhотой.

Сентябриин 15 Космонавтнуудые hуулгаhан автобус ниидэхээ бэлэн болоhон ракетын доодо захада хүрэжэ ерэбэ. Эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, медигүүдэй — замбуулинай дайдада хэгдэхэ шэнэ туршалгада өөhэдынгөө ажал зорюулhан бүхы хүнүүдэй шэг шарайда омог баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Замбуулин руу ниидэлгын түхеэрэлгэнүүдhээ холо бэшэ газарта транспарант харагдана. Партиин XXV съездэдэ КПСС-эй ЦК-гай хэлэн тоосоото элидхэлэй нимэ үгэнүүд транспарант дээрэ аржына: «Социалис хани нэгэдэлтэ оронууд мүнөө дэлхэй дээрэхи эгээл түгэлдэр экономическа хүсэн болонхой». Ниидэлгын талмаи тээшэ космонавтнуудые үдэшэлгын баяр ёhололон үедэ олон тоото айлшад хүрэжэ ерэбэ. Тэдэнэй дунда СЕПГ-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. Миттаг гэгшын толгойлhон ГДР-эй делегаци байлсаба. Энэ ниидэлгэ дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин президент академик А. П. Александров, СССР-эй Наукануудай академиин замбуулинай дайда шэнжэлдэг институдай директор академик Р. З. Сагдеев ба бусад элитэ совет эрдэмтэд байлсаа.

Москвагай сагаар 12 час 48 минута. Байконурай оршон шадархи дайдые нэрьемэ сууряагаар дулирруулэн. Урда зүгэй огторгойдо саа сагаан зурлаа үлөөн, Советүүдэй ороной үшөө хоёр хүбүүдые замбуулинай дайдада хүдэлхыень абаад. замбуулинан ракетэ дэгдэн ниидэбэл даа.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ.
ТАСС-ай тусхай корр.

Байконур
космодром.

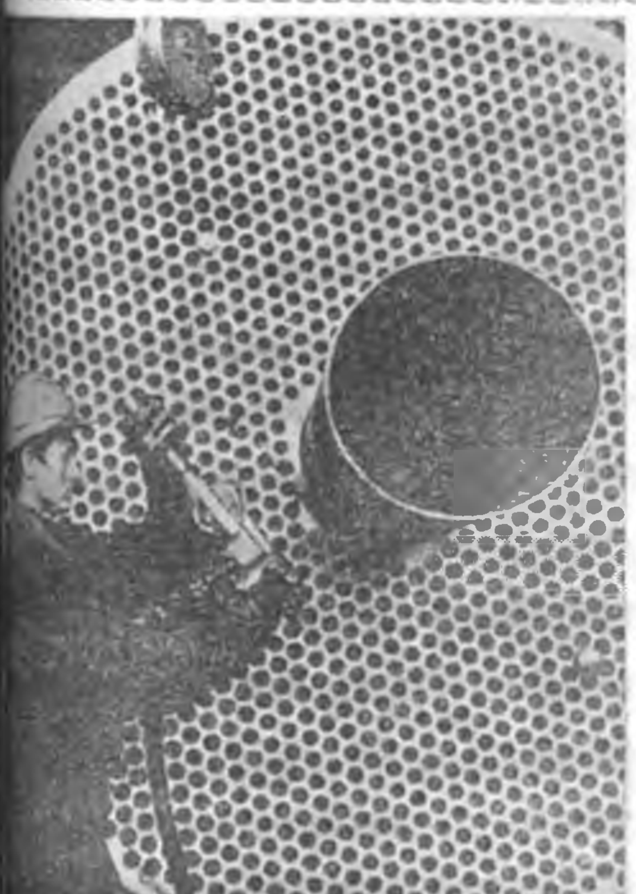

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЕХЭШЬЕ, hАЙНШЬЕ...

БУДАПЕШТ. Венгриин химиин промышленностиин гаргадаг бүхы эд хэрэгсэл 1975 онойхиhоо 55—57 процентээр дээшэлхэ юм. Тиихэдэ социалис оронуудта эльгээгдэхэ продукциинь 103 процентээр ехэ болохо.

ТАБА ДАХИН ЕХЭЭР

ВАРШАВА. Гдыниин далайн порт hэльбэн шэнэлэгдэжэ эхилээ. Ашаа тээхэ, буулгаха оньhон түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэжэ, ажал хүдэлмэри бүришье урагшатайгаар ябаха. Табан жэлэй hүүл багта жэлдээ 170 мянган контейнер эндэ ашагдаха, буулгагдаха аргатай болохо.

«ОРБИТААР» ДАМЖУУЛАН...

УЛААН-БААТАР. Республикын хойто зүгтэ оршодог Эрдэнэт хотын хүн зон Монголой телевидениин дамжуулгые «Орбитаар» дамжуулан хараха аргатай болохонь. Телевизионно ретранслятор эндэ баригдаба. Энэнь орон дотор баригдаhан зургаадахи ретранслятор болоно. Тон нимэ ретранслятор Хүбсэгэл аймагай түб болохо Мүрэн хотодо энэ жэлдэ баригдаха юм.

Польшын Кельцедэхи «Хемар» заводто олон захил бүтээгдэнэ. Химиин түхеэрэлгэнүүдые, промышленна зүйлнүүдые ороной олон предприятинуудта эльгээнэ. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай захилаар сернэ кислотагай заводуудта хэрэглэгдэхэ орёо аппаратура эндэ хэгдэнэ. Тус заводой продукци Советскэ Союз эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хемар» заводой цех соо.

Чехословаки. Пардубице шадар ТЭС барижа байhан хүдэлмэришэд уялгаяа сагhaa урид дүүргэнэ. Тус станци орон соо эгээ томошуулай нэгэн болоно.

ТАСС-ай фотохронико.

ГВАРДЕЕЦ—АЛДАРТА НЭРЭ!

Сентябриин 18— совет гвардиин байгуулагдаhан үдэр

Совет арад болон тэрэнэй алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүд совет гвардиин 35 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Совет гварди яажа мүндэлөөб, дайсантай ямараар тэмсээб гэжэ хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар ТАСС-ай корреспондент Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, армиин генерал И. И. Гусаковскидо хандаhан байна:

— 1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай талмай дээрэ гитлеровскэ булимтарагшадтай шуhа адхаралгата байлдаануудай үедэ совет гварди мүндэлhэн юм. Дайшалхы шэн габьягай, сэрэгэй мэргэжэл шадабариин үльгэр жэшээ харуулhан Улаан Армиин эрхим түрүү соединенинүүд тэрэнэй түрүү зэргэдэ жагсаhан байгаа. 1941 онон август hарада Белоруссиин, Смоленскын газар дээрэ боложо байhан шанга байлдаануудай үеэр ябаган сэрэгшэдэй дүрбэн дивизи —100-дахи, 127-дохи, 153-дахи, 161-дэхи дивизинүүд онсо шалгарhан байгаа. Верховно ахамад командованиин ставкын захиралтаар 1941 оной сентябриин 18-да эдэ дивизинүүд тус тустаа гвардейскэ ябаган сэрэгэй 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи дивизи болгогдон хубилгагдажа, гвардейскэ тугууд барюулагдаа hэн. Эдэ соединенинүүд эрхим hайнаар дайлалдана, эзэрхэг дайсантай тэмсэлдэ эрэлхэг зориг харуулна, шэн габьяа гаргана гэжэ ахамад командалагшын захиралта дотор тэмдэглэгдэhэн байгаа.

Москва шадар үбэлдөө болоhон байлдаануудай үеэр гвардейскэ шэнэ частьнууд бии болоhон юм. 1942 оной эхиндэ ябаган ба мориин сэрэгэй, танкова, авиационно, артиллериин хэдэн частьнууд, соединенинүүд гвардейскэ нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Удаань далайн гварди, мотоциклетнэ подразделенинүүд, хэлхээ холбооной полкнууд бии болоhон байгаа.

Энгэртээ зүүдэг «Гварди» гэhэн онсо тэмдэг ба сэрэгэй гвардиин нэрэ зэргэ май hарада бии болгогдоо hэн.

1943 оной хабар тээшэ 300 гаран гвардейскэ часть. соединени тоологдожо байгаа. Харин дайнай hүүл багта гвардейскэ соединенинүүдэй тоо үшөө хоёр дахин урган байха юм. Реактивна артиллери, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй частьнуудай гурбанай нэгэ хуби гвардейскэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байгаа. Далайн-сэрэгэй хүсэнүүдтэ 78 корабль ба часть гвардейскэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай жэлнүүдтэ би 112-дохи танкова бригадые командалаа hэм гэжэ И. И. Гусаковский хөөрэнэ. Москва шадар болоhон байлдаануудай үедэ сэрэгшэдэй эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргahананиь түлөө бригада Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан юм. Курска дүхэриг болоhон байлдаанда тэрэ гвардейскэ нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэн. Советскэ Союзай 16 Герой тэрэнэй бүридэлдэ урган гараа. Дайнай түгэсхэлэй шатада—Вислэ—Одер мүрэнүүд шадар болоhон сэрэгэй ябуулганuудта, гитлеровскэ сэрэгшэдэй Мезерицкэ бэхижүүлгэнүүды hамна бута сохилгодо бригадын сэрэгшэд илангаяа шалгараа hэн. Энэ байлдаанай түлөө бригадын бүхы танкистнууд орден. медальнуудаар шагнагдаба.

Совет гварди! Энэ хадаа эрхимүүдэй эрхимүүд, эгээл эрэлхэг зоригтоншуул, эгээл үнэн сэхэ хүнүүд гэhэн удхатай! Эрхимүүдэй дунда түрүү зэргэдэ ябаха гээшэ хоёр дахин хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг лэ.

Совет сэрэгшэдэй мүнөөнэй үетэн энээниие hайн ойлгоно. Аха үетэнэйнгөө дайшалхы ёhо заншалнуудые эдэнэр найдамтайгаар арьбадхан сахина. Совет сэрэгшэд гвардиияа жэшээ абан, социалис Эхэ ороноо хилые найдамтай хёрхоор сахин хамгаалжа байна гээд энэ жэлдэ үнгэргэгдэhэн «Кавказ», «Север» гэжэ сэрэгэй hуралсалнууд элирхэйлэн харуулба.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААhАНhАА
Телеграф
Телефон
Радио

ЛУАНДА

Демократиин ба социализмын замаар

ТАСС

Демократиин ба социализмын замаар дабшаха хүсэлэнтэй байhанаа Анголын арад мэдүүлнэ гэжэ Анголын Арадай Республикын премьер министр Лопу ду Насименту ниислэл хотын портын хүдэлмэрилэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энээнэй тула колонизаторнуудhaa гүрэнэй аппарадта үлэhэн бүхы юумэ усадхан зайсуулха шу… хэлэбэ. Энэ аппарадые дары түргөөр hандаргажа. Анголын революциин хүгжэлгэдэ тойбо татагшадта эсэргүүсэн тэмсэдэг ажалшадай диктатура тогтоохо ёhотойбди. Анголодо социализм байгуулгын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула ажалай жаяг журам саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, hэримжэтэй байжа. революциин дайсадта шанга сохилто үгэхэ шухала гээд Лопу ду Насименту тэмдэглээ.

ДАР-ЭС САЛАМ

ШЭНЭ ШАТЫН ЭХИН

ТАСС

Анголын, Ботсванын, Замбиин, Мозамбигай, Танзаниин президентнүүдэй уулзалга Дар-эс-Саламда боложо дүүрэбэ. Энэнь Африка түбиие бүрин сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ шухала шатын эхин болоhон байна гээд Танзаниин «Дейли ньюс» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Патриотическа хүсэнүүдэй эршэтэ ябуулгануудые зогсоохо гэhэн Вашингтоной, Преториин hэдэлгэнүүдые габан ороной президентнүүд буруушаажа байhанаа мэдүүлбэд. Энэ түбиин урда хубидахи үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэ сүлөөрэлгын хүдэлөөнhөө үндэhэтэй гэжэ тэдэ элирхэйлэн гэршэлнэ.

Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдые улам эдэбхитэйгээр дэмжэхыень «Дейли ньюс» эрхэ сүлөөдэ дуратан бүхы гүрэнүүдые, түрүү үзэлтэй олониитые уряалба. Урда Африкын арад зониие дарлан мүлжэхэсэ, үндэhэ яhанай илгаа гаргахаяа болёод байгаа hаань. эндэ амгалан байдал тогтоогдохо байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

ПАРИЖ

Франциин сэрэгэй политика тухай Р. Баррай хөөрөөн

ТАСС

Генерал де Голлиин тодорхойлhон ороноо хамгаалха талаар Франциин бэелүүлдэг политикын гол шэглэлнүүдые хойтс тээнь ороhон хоёр президент баталhан байгаа, тэдэнь саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхэ юм гэжэ Франциин премьер-министр Р. Барр мэдүүлбэ.

Франци Атлантиин холбоондо ородог юм, саашадаашье эндээ байха гэжэ Р. Барр национальна обороной талаар шэнэ шэнжэлгэнүүдые хэдэг институдта үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Обороной асуудалнуудаар манай политика нэн түрүүн ядерна хүсэндэ үндэhэлхэ байна гэжэ тэрэ хэлээ. Ядерна хүсэеэ саашадаашье хэмжээгээрнь, шанараарнь үргэдхэхэ банабди гэжэ тэрэ тодоруулба.

hаяхан парламентын баталан абаhан программын ёhoop, мүнөө үедэ гүрэнэй бюджедтэ сэрэгэй гаргашын 17,06 процент болодог байгаа hаань, 1982 ондо сэрэгэй гаргаша бюджедэй 20 процент хүрэтэр ехэ болохо байна гэжэ премьер-министр hануулаа.

ЛИССАБОН

Хубилалтын hайн дүнгүүд

ТАСС

«Урда … провинцинуудта хэгдэhэн аграрна реформын түрүүшын дүнгүүд яhала hайн гэжэ тооложо болоно», — гээд Португалиин хүдөө ажахын ба загаhа барилгын министр Лопеш Кардозу Лиссабонон «Капитал» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Португалиин хүдөө нютагуудта хэгдэжэ байhан социальна хубилалтануудые буруушаажа, аграрна реформые тоошоонгүй, хардалга гүрдэлгэ хэжэ байhан хархис хүсэнүүдэй ябуулгануудые министр эрид шүүмжэлбэ.

Аграрна реформо хүдөө ажахые унагаагаа бэшэ, харин газар тарялангай, мал ажалай продукт үйлэдбэрилгые нилээд дээшэлүүлhэн байна гэжэ Лопеш Кардозу тэмдэглэбэ.

«Нэн түрүүн хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй, таряашадай шэн габьяата ажалай, эдэнэй эмхидхэл hайнтай, ажалан бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба үйлэдбэриин хэмжээе үргэдхэхэ хүсэлэнтэй байhанайнь ашаар» энэ туйлагдаhан байна гээд министр ойлгуулба.

АДДИС АБЕБЭ

ЭФИОПИИН РЕВОЛЮЦИИН ЗОРИЛГОНУУД

ТАСС

Феодально монархическа байгуулалтын дарлалта мүлжэлгэhөө hаяхан мултарhан гээрдэнги түлюур байдалтай ороноо хүгжэнги социалис орон болгохо гээшэ Эфиопиин революциин зорилгонууд мүн гэжэ Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай соведэй (ВВАС) түрүүлэгшэ генерал Тефери Банти национальна hайндэр — революциин үдэртэ зорюулагдаhан олон мянган хүнэй хабаадалгатан митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Тефери Банти национально-демократическа революциин программын гол ёhонууд тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро ажалшадай манлай болохо политическэ эмхиие эмхидхэхэ, мүн арадай-демократическа республика байгуулха гээшэ ороной хүгжэлтын мүнөө үе сагай гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Митингын hүүлээр ажалшадай жагсаал болобо. «Социализм — манай үг зорилго», «Империализм hандаран hалаг» гэhэн уряа лозунгнуудые, плакадуудые эдэнэр барижа ябаа.

ЗАМБИ ТУБИИН ЗҮГ БҮХЭНhӨӨ

БРАТИСЛАВА. Жэлдээ 200 мянган тонно этилен гаргаха аргатай үйлэдбэриин шэнэ бүлэг барилга Братиславын «Словнафт» гэжэ химическэ комбинадта ашаглалгада оруулагдаа.

ДЕЛИ Ород хэлэ шудалдаг студентнэр жэлhээ жэлдэ Индидэ олошоржо байна. hуралсалай энэ жэлдэ гансал Делиин университедтэ 1200 хүбүүд. басагад ород хэлэ шудалха юм.

Гадна, ород хэлэ шудалалгын курса университедэй дэргэдэ хүдэлдэг. Медигүүд, инженернүүд. эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд эндэ hурадаг юм. Советскэ Союзда хэблэгдэhэн эрдэм, техникын литература уншажа, шэнэ зүйлнүүдтэй танилсадаг байна.

БОНН. Федеральна статистическэ албан зургаануудай мэдээнүүдэй ёhoop, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, август hарада ФРГ-дэ юумэнэй үнэ сэн 4,6 процентээр хүндэрөө. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн илангаяа ехээр нэмээ.

БЕРЛИН. Франкфурт-на-Одере хотодохи «Хальблайтерверк» гэжэ электротехническэ промышленностиин комбинадта бүтээгдэжэ гаргагдадаг 30 гаран эдлэл хэрэгсэл гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэбэ. Эндэ гаргагдадаг полупроводниково зүйлнүүд хэмжэлгын приборнуудта, тоолон тодорхойлолгын түхеэрэлгэнүүдтэ. телевизионно ба радиоаппаратурада табигдадаг юм.

(ТАСС).

ХҮБҮҮДНАЙ ИИМЭЭР ХҮДЭЛНЭ

…мениин эгээл түрүүшын …н фонтан 1960 ондо … гол шадар сорьёлон … бэлэй. Тэрээнhээнь … энэ ехэ дайдада шэнэ …үүд, hууринууд бодоо. … дайдын Баку», … зуун жэлэй нээлтэ» — … Зауралиин газар дээ…олдоhон хэдэн миллиард …етр газ болон нефть … нэрлэгдээ hэн.

… юhэдэхи табан жэ… үедэ Тюменьдэ жэл … зуу миллионhоо дээ… нефть абадаг болоhон … Тюмениин дандын неф… эгээл баян газарнуу… гэбэл — Самотлор, Усть-Балык, Федо… болоно.

…ун Сибириин набтар … бүхы дээрээ нефтьтэй … ха гэжэ эрдэмтэд бо…лдог, Тиимэшье бай… болос.

… —Ленинградай Ки… заводой бүлэг мэр…эд өөhэдынгөө техни… ямараар хүдэлжэ бай… шалгахаяа Тюмениин … ерэбэбди.

…рнай Конда мүрэн … hолжорно. Палуба …мнан халаандаа ошожо … хүдэлмэришэд—слесарьнууд, монтажнигууд, трактор болон машина жолоошод.

… хажуудамнай хоёр … яралгүйхэн тамхилха зуураа, юуншьеб тухай аргаахан хөөрэлдэнэ Тэдэнээр хөөрэлдэхэ hанаатай дүтэлбэбди.

— Эндэ ерэhэнээ шаналдаггүй гүт?—гэжэ асуубаб.

— Нэгэ жаахашье шаналнагүйбди. Хоёр жэл соо эндэ хүдэлхэдөө, энэ шэрүүн дайдада дурлаабди.

Зүб даа. Иимэ hайхан дайдада дурланшьегүй яажа болохоб. Тойроод голой хоёр эрьеэр намарай алтан ой наранай элшэдэ элдэб үнгөөр наадана. Тэдэ хоёр хүбүүдээр танилсабабди. Цырен Санжиев, Андрей • Галеев. Хоюулан Улаан-Үдэдэ түрэhэн юм.

Сэрэгэйнгээ албые дүүргээд, Цырен Андрей хоёр эндэ хүдэлхэеэ ерээ hэн. Тиихэдээ тэдэ хүнгэн ажал бэдэрээгүй. Хоёр нүхэр армида байха үе соогоо бэрхэ шээлнүүдые дабажа hураа. Жэшээ болгон, нёдондо намар болоhон ушар тухай хөөрэбэд.

Тиихэдэ үрэмдэдэг шэнэ уурхай ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдажа байгаа. Тэрэниие болзор соонь бэлэн болгохын тула дуталдаhан частьнуудынь абаашагдаха ёhотой hэн. Харин энэ даабари дүүргэхын тула табан модо тухай утатай, оройдоо юумэнэй ябаагүй намаг гаталха хэрэгтэй байгаа. Энэ асуудалаар комсомолшуудай суглаан зарлагдажа, Андрей Цырен хоёр өөhэдынгөө hайн дураар ошохо болоо hэн. Хэрэгтэй юумэеэ ашаад лэ, тэдэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье даабаряа дүүргэхэ гэжэ гараа. Үглөөнэй хүйтэндэ намагай хахадhaaнь ехэ газарынь нимгэхэн үнэhөөр хушаатай байжа, даабариинь бүри хүндэдхөө hэн. Үглөөнэй улаан наранай гараха үеэр Цырен Санжиевай вездеход өөрөө эршэтэн түргөөр гүйлгөөд, намаг уруу ороо бэлэй. Түрүүшын лэ хэдэн метр ябаад байхадань. сахаригынь хахадтаа хүрэтэрөө намаг уруу шэнгэбэ. Цырен Санжиев томо трактораа, зүүн, баруун тээшэнь годируулжа ябаад, урагшаал дүүлинэ. Заримдаа тракторайнь сахариг хин эрьеэлдээд, намаг руу орошоходонь, хүбүүд ээлжээгээр кабинаhaa hүрэжэ буугаад, бүhэсөө хүйтэн уhан соогуур сахариг доогуураа томо модонуудые үбинэд. Тракторайнь хүсэтэй мотоор тэhэрхэсэ банhандал тушэгдэнэ. Зүгөөр тэдэ метр метрээршье hаань, газараа хорооно.

Үдэшэ болобо. Тракторай галнууд онигоошолдоод. урдахи газараа мүртэйгөөр гэрэлтүүлнэгүй. Тиихэдэнь Андрей Галеев машинынгаа урда гараад, нүхэртөө харгысень заан гэшхэлшэбэ.

Юhэн часhaa үлүү саг соо намаг гаталагдаа. Үрэмдэдэг шэнэ уурхайн начальник эгээл түрүүлэн гүйжэ ерэбэ.

— Бэрхэт, …

Дүрбэн час тухай таанадай хойноhoc адаглабаб. Эрьедэ хүрэжэ ерэхэгүйнь ха гэжэ hанааб. Миныи талмаи дээгүүр ябаhан танкые hануулаат.

Аргагүй ехэ туhа хүргэ… шал нойтон, шабар шабха болошоhон хоёр хүбүүдые уурхаин начальник амаршалаа. Харин тэдэнэй үглөөгүүр hэрихэдэ, нефтиин үшөө нэгэ шэнэ фонтан өөдөө шэдэжэ байгаа бэлэн.

Үдэшэлэн шэнэ танилнуудтаяа баhал үнөөхи катераараа хүдэлмэришэдэй тосхон бусажа ерэбэбди.

— Мүнөөдэр хамтымнай баирын суглаан болохо, ханын газетэ гаргахабди. институдта орохоео шалгалтада бэлдэжэ байнабди, — гэжэ хөөрэнэ.

Хажууhaaнь харахада, тэдэ юрын лэ хүбүүд, харин тэдэнэй хэжэ байhан ажалынь ёhотойл баатаршалга болоно ха юм.

В. СЕРГЕЕВ

ЯСНАЯ ПОЛЯНА. 1978 оной сентябрь hарада Л. Н. Толстойн түрэhөөр 150 жэл гүйсэхэнь. Энэ ойдо бэлэдхэл хэхын тула саг үргэлжэ хүдэлжэ байха Совет РСФСР-эй Культурын министерствэдэ байгуулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тула хотодо бодхоогдоhон Л. Н. Толстойн хүшөө.

ТАСС-ай фотохронико.

ГУУРҺАН ХУРСАДАГ!

МҮНӨӨ ДОРОҺОО өөдэ ургажа ябаhан эдир хүүгэдтэ зорюулагдаhан зохёолнууд ехэ хүмүүжүүлхы удха шанартай байха юм. Тиимэ энээндэ онсо анхарал хандуулагдадаг гэшэ зүб даа. Тиимэл хадань «Совет хүүгэдэй литературые саашадань хүгжөөлтөөр хэмжээ ябуулгануудай тухай» гэhэн асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет зорюута хаража үзөө гэшэ.

Хүүгэдтэ зорюулагдаhан зохёол бэшэхэ гэшэ тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ даа. Юундэб гэхэдэ, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ ябадал илангаяа өөдэ ёрхо, үлүү харюусалгатай байна.

1950-яад онуудаар үеэр үхибүүдтэ зорюулжа бэшэдэг зохёолшод буряад литературада ехэла олон бэлэй. Теэд тэдэ нүхэдшье, мүн шэнэ гараhан поэт, прозаигуудшье үхибүүдэй ном үсөөнөөр бэшэдэг болообди гэжэ мэдээхэ зэргэтэй. Зарим нүхэдэй, үнгэрхэдөө, hурагшадтай болоhон уулзалгадашье хабаадахаа болинхой бшуу. Гэхэтэй хамта уран зохёолнай бүхэн өөрөө шэфтэй эсэхэн hургуулинтай гү, али пионерэнэ отрядтай, литературна кружокой гү, али класстай байха ёhотой гэhэн hанамжа уран зохёолшодой съезд дээрэ хэлэгдээшье байха.

ЛИТЕРАТУРНА ХАЛААН тэдэнэй үзэл бодолой болон мэргэжэлэйнь ургалтада тусхай анхарал хандуулагдаха болоно. Тиимэhээ залуу бэшэгшэдтэ туhалха, тэдэнэй бэлиг, шадабарииe улам бүри дээшэлүүлхэдэнь нүлөөлхэ уялгатайбди. Мүн залуу бэшэгшэдые идейно-политическа болон литературна ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала гэжэ hанагдана.

Энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэдэ, литературна кружогууд болон нэгэдэлнүүд эндэ гол ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Иимэ кружогууд болон нэгэдэлнүүд Эхэ оромнай томо-томо городуудташье, завод, фабрикануудташье, мүн Буряадай Түнхэн нютагташье бии. Теэд би Агынгаа литературна нэгэдэлэй зарим хэрэг ябуулга тушаа, гэшүүдэйнь зохёол бэшэлгэ тушаа бишыхан тоотохо хүсэлтэйб.

АГЫН ОКРУГОЙ литературна нэгэдэл үнгэрэгшэ табан жэл соо бага бэшэ хүдэлмэри ябуулаа, гэшүүдынь олон зохёолнуудые бэшэбэ. Цэдэб Жамбаловай, Бадма-Базар Намсараевай болон бусад нүхэдэй шэнэ номууд хэблэгдэн гаранхай.

Тэрэгэн июнь hара соо үнгэрэгдэhэн окружной литературна нэгэдэлэй бюрогой зублөөн дээрэшье хойшолуулжамагүй хэдэн асуудал хэлсэгдээ hэн. Тэдэнэй дунда Октябриин хубисхалай илаhаар 60 жэлэй, мүн Агын национальна округой тогтоhоор 40 жэлэй ойн баярай үдэрнүүдтэ зорюулан, ямар бэлэдхэл ябуулха тухай, буряад ба ород хэлэнүүд дээрэ нэгэдэлэйхидэй зохёолнуудай хамтын суглуулбаринуудые бэлдэжэ гаргуулха, гадна «Байгал» ба «Дальний Восток» журналнуудта зохёолнуудаа толилуулха тухай хөөрэлдөөнүүд ехэ удха шанартай байгаа гэжэ тэмдэглэмээр.

ЛИТЕРАТУРНА НЭГЭДЭЛЭЙ гэшүүдэй, илангаяа залуу бэшэгшэдэй хүүгэдтэ уран бэлигэйнгээ талаар ургажа ябаhан, өөhэдынгөө түрүүшын номуудые хэблүүлхээр болоhон нүхэдшье бии. Теэд hайн, гүнзэгы удхатай, мүнөө үеын байдалhаа абтажа бэшэгдэhэн зохёол «ногоон харгы» нээлгэтэй гэшэ лэб даа. Тиимэ тула дань гүн шанартай зохёол бэшэхэ гэшэ бултанаймнай нангин зорилго болоно.

Тиихэдэ Бальжинима Юндунов, Болот Бальжиннимаев гэгшэдэй хүүгэдтэ зорюулагдаhан зохёолнуудые бэшэжэ байhан ябадал ехэ hайшаамаар. Баатар Цыренданиев, Саян Жамбалдоржиев гэгшэдэй рассказууд мүнөөдэрэй хонишод, малшад, механизаторнуудай ажал хэрэгүүдые, сэдьхэл бодолой урялтые, hайн hайхан абари зангые, тэдэнэй арюун хүсэл эрмэлзэлые харуулна. Шулуун Хайда Базарсадаева, Мүнхэ-Жаргал Батоев гэгшэдэй садьхалhаа мүндэлэн гараhан уянгата шүлэгүүд залуу хүнүүдэй hанал бодолой эршые hабагшалжа гаргана. Базар-Сада Цыденов, Доржо Гомбоев гэгшэдэй поэмэ, шүлэгүүд эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ зорюулагданхай гэжэ тоолоо hэн. Залуу авторнуудай бэшэжэ байhан зохёолнууд олонхидоол ажабайдалтай холбоотой байха юм.

Округой 40 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, Эхэ орон ба парти, округой экономико болон соёлой хүгжэлтэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшүүлэй тухай эрхим рассказуудай, очеркнуудай, шүлэгүүдэй, дуунуудай конкурс окружной газетын нюурта соносхогдохоор хараалагдана. Энэ конкурсдо хабаадагшад шэнэ шэнэ, гүн удхатай, уран хурса зохёолнуудые бэшэхэ аабза гэжэ найдагдана.

Ингэжэ уран бэлигээ арад зондоо гүйсэдөөр, удха түгэсөөр зорюулха гэшэ уран зохёолшодой нангин уялга hэн хойнонь гүүрhанайнгаа хурса байг даа!

А. ЖАМБАЛОН.
СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, окружной литературна нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ.

МОСКВАГАЙ ПОЭТ—БУРЯАДТА

Москва хотын поэт, «Современник» хэблэлэй редактор Борис Романов Буряад орондо айлшалжа ерээд, hаяхан бусаба.

Борис Романов Уфа хотодо түрэhэн юм. Совет Армида алба хэhэнэйнгээ hүүлээр театрта, барилгын трестдэ, мотоор-бүтээлгын заводто, Башкирай номой хэблэлдэ хүдэлөө.

Б. Романовай шүлэгүүд газета, журналнуудта олоор толилогдоо. «Музыка травы» гэhэн шүлэгүүдэй номынь гаранхай. Башкир поэдүүд Х. Габитов, Ю. Гарей, Г. Тамерцен, М. Садретдинов гэгшэдэй шүлэгүүдые оршуулжа, номууд болгон тэрэ гаргаа.

Б. Романовай шүлэгүүдые мүнөө уншагшадай анхаралда табинабди.

Борис РОМАНОВ

ХАБАРАЙ ҮЕР

Хабартаа хотодомнай—
 үер.
Харалшн—Венеци
 hанагдана.
Хүреэгэй модод
 урданхай,
Хүршэмнай аралда
 ажаhууна.
Үглөөгүүр би онгосодо
 hуугаад,
Үйлсэнүүдээр удаан
 тамарнаб.
Хүдэр онгосошон мэтээр
Хүнүүдые абаашанаб,
 асарнаб.
Далай, оронууд тухай
Домоглоноб онгосо
 соогоо.
Харин эсэгэмни,
 гайхалтай,
Хуурайл газарта
 яаранхай.
Таляадха, шабар
 үлөөhөөр
Татабал даа үер уhаа.
Онгосоор бэшэ ябагалжа,
Олон шалбааг тойроноб.
Хуушан hабадаа орожо,
Хүхэ мүрэншье номгороо.

Үмхирэн хэбтэнэ
 онгосомни.
Уhан сэрэгшэ би
 болоогүйб.

Х У Һ А Д

Ургаса ногоон эрьетэй
Уhанай хажууда
 hэрюухэн.
Дун сагаан хуhад
Цугшана эндэhээ
 hэмээхэн.
Мүрэнэй саада
 тээгүүршье,
Мүндэгэр добо
 дээгүүршье
Хухин сагаан үнгөөр
Хуhад hубарин hуунад.
Дээгүүрээ—сэл ногоон,
Доогуураа—саб сагаан—
Тэрлигтэй олон басагад
Тэндэ жэрылдэн ябана
 гү?
Хуhан энэ тужада
Хурылая наадана
 hэбшээн.
Шүлэг уншаhан набша
 соо
Шубууд дуулана аятай.
Орос орон соогуураа
Олооро хуhад таранхай.

Хабарай ирагуу наада
Хатаржа тэдэнэр
 субанхай.

МИНИИ ОДОН

Холын тэрэ одон
Ходол зүүдэндэм
 харагдаа.
Тэндэ—дээрэ
 замбуулинда
Тэнэhэн шэнгеэр
 hанагдаа.
Хизааргүй тэрэ үндэртэ
Хазааргүй одон болоод,
Нниидэжэл, нниидэжэл
 ябанаб,
Нилээд олыеш харанаб.
Эхэ Газарни—мүшэн.
Элеэр яларан харагдана.
Замбуулинай
Захагүй үргэн далайда
Зүрхэ сэдьхэл татагдана.
Зүүдэндээ би зүүдэлнэб:
Түрэл дайдаараа
 нниидэнэб.
Түргэн горхондо
 буугаад,
Хүйтэн уhаарнь угаанаб.
Ногоон соо хэбтээд,
Номгон үүлэдые
 үдэшэнэб.
Дээрэмни—России одод
Дэнгүүд мэтээр носоно.

Г. ДАШАБЫЛОВ оршуулба.

УРАСХАЛ

(Шэнэ романhаа хэhэг) *)

Ц. ЖИМБИЕВ

Тэрэ холын саанаhаа поездын ойртохые тухайлхадаа хүдөө нютагаймнай морин агта хоёр шахаса hүрмэлзүүлэн, шангаар хүүхираад ябана. Нигэжэ үргэхэнышье тэрэнэй зуб бэзэ, юундэб гэхэдэ энэмнай буруутай бэлшээриhээ гараагүй амитан бшуу. Тэрэ шарганда мэдэхэ даа, хаа-яа автомашинашье хараhан байха. Зүгөөр иимэ утаа уурал бялюулhан, газар дайдые доhолгоhон юумые хараагүй. Гэнтэ хахир муухайгаар тэрэнь хүүтайлжа, морин сошон гэхэдээ, өөрөө мэдэнгүй даб гэжэрхибэ. Тиихэдэнь тэрээндэ hундалдаад ябаhан хүбүүхэн унашан алдахадаа, урдахи эжытэе шанга гэгшээр тэбэрижэ урдиба.

Энэ хүбүүмнай гансал хүн зоной хөөрэлдөөнhөө дуулаhан, ном соо зурагыень хараhан ба нэгэтэ кинодо гайхаhан юумэнэйнгээ түргэн хурдаар дүтэлхые hонирхон харана, хүүтайлхадаа, Ебуута бухаhааншье шангаар хашхарhан! Шэрэhэн вагонуудынь фермын гэрнүүдhээ үндэр гэхээр, тэрэндэ hууха уэдэг hаа, ямар гоё hааб! Нигэжэ Баяр хүбүүн юундэ поезд угтажа ерэлэhэ мартажархёод ябайhан аад, тэрэнээ hая hанажа, поездын тогтоходо, досооhоонь гараhан хүнүүдтэ анхаралаа табижа эхилбэ. Теэд Баяр түрэhэн эсэгээ танихагүй хадаа түдэгэсэнэ, тэбэшье баабайдаа таалуулха байhандаа найдан, мориhоо бууба.

Эхэнь оршон тойронноо эрьежэ хараад, гүнзэгыгөөр hанаа алдана. Дүрбэн жэлэй саада тээ эндэ ерэйнэнээ гэрэ hанаандаа оруулба ха юм. Станци шадарай байдал балай хубилаагүй, гансал уланхиргуудынь үндэр болоо, гэрнүүдэйнь улаан шара хуушаржа холторонтоо, водокачкануудынь тортог тооhондо дарагдаhан лэндээ. Тэрэ зунай үдэшэ ямархан олон машина, мори тэргэнүүд, хальаар морид энд сугларан байгаа hэм! Тэдэнээр дүтын нютагуудай эрэшүүл сэрэгэй албанда мордохоёо энд буулгуулжа ерэhэн юм. Түрэл колхозойнгоо үетэн хүбүүдээр суута Баярай эжын инаг нүхэр ямар hэн найр наадандаа ошохоо байhан юумэдэл, энеэдэтэй зугаатай ябаа hэн. Тэрэ нүхэр залуу hамгантаяа хахасахадаа, тэрэнэйнгээ hанал бодолые муудхаахагүй гэжэ тиигэhэн байгаа hэн хаш даа, ябан ябатараа хүдэлүүн байха гэжэ оролдоо, гансал поездэдэ hуухадаа баратар шаг шагтай болоно, өөрынгөө дуратай дуун хүбүүндэ залжа үгэхыень лахла бэлэй. Тиигээд лэ вагонуудай үүдээр гараараа, алшуураараа, малгайгаараа даллаhан хүбүүдые шэрэhэн поезд баруулhан юм. Сэрэнцүү станциин перрон дээрэ ори гансаараа үлэшоод, үни удаан зогсон байтараа, нютагаа бусахаа hамнайб гэжэ hанахадаа, бортэнь адли байhан hанаата болошоhон hамгадаар хамта hоорпоо бусаба.

Тэрэ үе сагта нютагай эрэшүүлэй бултаараа түрэлэй дайнда мордоходо, колхоздо хүдэлмэрилхэ зон дүтаалдаг болоно, нэгэ хүн хэдэн хүнэй хэхэ юумые хэдэг болоо hэн. Сэрэнцүү центрэй фермэдэ hаалишанаар ажалладаг байгаа, тэрэ үедэ мал ажалда хүдэлхэ гэшэ хэсүү бэлэй. Залуу, хүсэ шадалайнгаа охин дунда ябаhан хадаа тэсэлдэдэг hэн бэзэ. Юрэдөө, Сэрэнцүү ямаршье хүндэ ажалhаа тулхаридаггүй. «Бухыдөө фронтдо!» гэhэн уряалые бүрин дүүргэхэ гэжэ оролдодог байгаа. Харин Занданайhаань сэрэгтэ мордоhонhоонь хойшо hураггүй байhанаа. Хэдэн hара үнгэрhэн хойно мэдээ ерэбэ. Нүхэрынь нэр тухайгаа hайн ябаhанаа дуулгахаhаа бэшэ юумэ бэшэгүй, харин лэ гартаа үлээшэдтээ hанаатаа зоболhон зэнтэй. Үбгэ эсэгынгээ бэеынь элүүрые hураба. Бишыхан хүбүүгээ ехэ болоно байна гэжэ hонирхобо. Тиигээд гансал hайхан инаг нүхэртөө hаниин шухала юумэ — большевигүүдэй партида орохыень зууршалга эльгээбэ. Сэрэнцүү тэрэнииень абахадаа байhашье ехээр баяhана, партида орохо дуратайень таанадань, хүхэй, колхозойнгоо коммунистнуудай зөөлжэтэ суглаан дээрэ партиин гэшүүндэ абтаа hэн. Энэ ехэ баяраа, эрхэ гансахан хүбүүнэйнгээ ехэ болоно байhые, үбгэн баабайнгаа элүүр мэндые гарагаа нүхэртөө Сэрэнцүү дуулгажа бэшэбэ. Тиигээд харюу хүлеэжэ ябатарынь нэгэтэ олдоо хүнэй гараар бэшэгдэhэн «Танай нүхэр шархатаад, госпитальда хэбтэнэ» — гэhэн мэдээн ерээ hэн. «Зай, иихэдээ Занданмни хүндөөр шархатаа гэшэл даа, юрэдөө, хайшан бэеынь хаанаа гэмэлтэбэб!» — гэжэ hанаа үнөөн болоно эхилээ hэн. Теэд энэнь юуншье бэшэ байhан юм. Тэрэнииень үнөө ехэ уй вашхудал хүлеэжэ байгаа. Удангүй Зандан эдэгэжэ, дахин дайнда ороhон тухайгаа бэшэhэнэйнь hүүлээр: «Нүхэртнай баатарай hоор унаба», — гэhэн мэдээн абтаба. Энэ сошордол тухайнь нютаг лэ иниишье мэдээгүй, үетэн нүхэдыньшье дуулаагүй. Гартахиндаашье Сэрэнцүү хэлэжэ халаагүй hэн. Тиигээд лэ гансаараа үдэрэй hанаи hүниин зүүдэн болоно ябабашье, инаг нүхэрөө үгы гэжэ огто үнэншэдэггүй байгаа. Теэд тэрэншье зуб байгаа даа. Аяар жэл болоhон хойно: «Бидэнээр фашистнуудта хүрэлнүүлээд, удаань партизануудай отрядта ябайhанаа, мүнөө сэрэгтээ ниилээбди», — гэжэ Занданиинь бэшээ hэн. Тиигээд лэ Занданай бэшэгүүдhээ, мүн бусадшье сэрэгшэдэй захяануудhаа, газетэнүүдэйшье хуудаhан дээгүүр ехэнтидээ hайн мэдээсэлнүүд дуулдадаг болоо hэн. «Ленинград блокадаhаа сүлөөлэгдэбэ», «Минск манай болоо!», «Рига город абтаба!» гэжэ дуулдаба. Удаань дуулдаагүй холо городуудай: Варшава, Белград, Кенигсберг гэхэ мэтын нэрэнүүдые соносоо. hүүлэй hүүлдэ: «Фашистнуудай ниислэл Берлин унаа!» — гэhэн үгэнүүд дэлхэй дүүрэн суурятаба. Майн юhэнэй Илалтын үдэр — манай совет орон дотор мартагдашагүй баяр болобо. Түрэл арадынь түби дээрэ дуулдаагүй Илалта түйлаад, баясхалантаа түрүү hайханаар тэмдэглэбэ.

Тарбагатай нютагташье уйлалдаан, дуулалдаан, архи хорлын салгидаан, орден медальнуудай лэнхинээн ехэдэн алдажа байгаа. «Хүрөө! Илалта түйлаhандаа тархиха эрьен, үбсүүтээ шаахамнай хүрэхөөр болоо. Дайнай жэлнүүдтэ хохидол гээгдэлгэ ороhон колхозойнгоо ажахые өөдэнь татахын түлөө оролдоё!» — гэжэ нэгэ хүн хэлэбэ. Энэ хүн Гомбо-Доржо гэжэ фронтовик, партиин үнэнэй гэшүүн. Баяраа hунгагдаhан колхозой түрүүлэгшэ байгаа. Колхозойнгоо ажахын шухала hалбари — мал ажалые хүгжөөхын түлөөдэ бүхы хүсэ шадалаа гаргахые тэрэ уряалба. Тиихэдэнь Наранай Сэрэнцүү большевигүүдэй партиин гэшүүн, үни удаан мал дээрэ ажаллаhан хүн хадаа колхоз соогоо hүүл сохин ябадаг hөөтын фермэдэ hаалишан болоно ошохоор шиидээ hэн. Тиигээд тэрэ фермэдээ зөөхэ гэжэ түхеэржэ байтарынь, «Энэ hарын гушаадаар зүүлэхэмни. Нютагтаа бууха арга болохогүйнь. Станци дээрэ угтаарай. Зандан» гэhэн телеграмма ерэбэ. Тиихэдэнь Занданай үбгэн баабай хүбүүнэйнгээ наашаа гараhанда баясабашье, угтажа, уулзажа шадахагүй байhандаа Баяр Сэрэнцүү хоёроо эльгээхэ гэжэ шиидэhэн байгаа. Тэрэнэй ашаа Баяр гэжэ долоохон наhатай долонгир жаахан хүбүүшхэн hүүлэй үедэ гансал «баабаймни» гэжэ байдаг болоhон зад лэ, мүнөө эсэгээ угтажа гарахадаа, иимэ гэшэгүй баяртай юумэ, зад булынгоо эзэн дуратай дууе амаи соогоо гүнгэнэн ерэбэ. Эсэгынгээ нүүлжэн үнгэрхэ боллорой үглөөдэр болоод байhан тула Баярай эжы тон яаралтайгаар эдеэ хоол, хүнэhэ хүшэ болон мүнгэ түхеэржэ, тэдэнээ багахан арhан сумаа соо гандагалжа, мүнөө асараа. Сэрэнцүү үни удаан хайза хайрсаг соогоо хадагалжа байhан гоёлойнгоо сэнхир сэсэг хээтэй, сэгээн хүхэ дурдам тэрлигээ, табхар hүеытэй сабхияа үмдэжэ ерэhэн тула тэдээндэнь халдаhан харгын тооhо гүбинэ. Тиихэдэ халааhан соонь тэбхыhэн партиина билетэ барлад үзэнэ. Партида орохыень аяар дайнай газарhаа зууршалжа, эльгээhэн инаг нүхэртөө энээнээ харуулха бшуу. Тиигэжэ байтараа, өөрөөшье мэдэнгүй, ехэ hайхашаадаг, хүхюу зугаатайшье, хүшэр хүндэшье үе сагта дууладаг, үргэн тала дайда шэнгэ ута, hайхан нэмжэр аялга татаба. Тэрээн соонь урда зүгтэ ургадаг үнэтэй сэнтэй улаан лаадан модон дурдагдаашье hаа, хойто зүгтэ hалбардаг ходоодоо ногоон сэсэрлиг тухай, тэрэнииe тариhан Коммунис партиие магтана бшуу. Харин тэрэнэй Сэрэнцүүдэ ямаршье дуунhаа hайханаар hанагдахань зүйтэй, юундэб гэхэдэ, тэрэнь Зандан нүхэрыень нэрлэн, гэшүүниинь болоод ябаhан Коммунис партиинь магтан дуулана ха юм.

Улаанхан занданаа
 ургуулhан
Уhанхан булагай
 сайханиинь бэ,
Уладтаа жаргалан
 асаруулhан
Коммунис партиин
 сайханиинь бэ!

Энэ станци шадар үсөөхэн тады ород айл ажаhуудаг. Тэдэнэр хүндэмүүшэ, hайн зантай зон hэн. Водокачкада ажалладаг үндэр наhатай напагар хара hахалтай үбгэжөөл энд ерэhэн зоной моридые табижа эдеэлүүлдэг, харууhалдаг hэн. Мүн нэгэ наhажаал болоhон абгай хоёр-гурбан багахан үхибүүдые дахуулан ерэжэ, хамуур, аршуул, хүнэгүүдые шэрэн ябажа, шорой шохой арилгадаг hэн. Үшөө нэгэ залуубтар эхэнэр буржагар хара үhэн дээрээ булгайршүү хара фуражка үмдэнхэй, мүн тиимэ хара хубсаhатай, хара сабхитай юумэ энэ станцида хонон үнжэн хүдэлмэрилдэг hэн. Тэрэ эхэнэр станциингаа нэгэ таhалга соо ороод, стол дээрэ байhан аппарадай дэргэдэ hуудаг, заримдаа ханада үлгөөтэй телефоноор дуугардаг, нэгэ зузаан дэбтэр дээрэ тэмдэглэлнүүдые хэдэг hэн. Поезднуудай ерэхэдэ, гартаа бишыхан шара туг барин газаа гараад, наяран түеэрэн ябаhан поезднуудые угтадаг hэн. Энэ эхэнэр мүнөө эндэ ерээд байhан хүдөөгэй малша эхэнэртэй золгожо, эдир залуу наhан дундаа инаг нүхэрөө фронтдо өөрөө алдаhан тула, сэрэгhээ бусажа ябаhан нүхэрөө тэрэнэй угтан хүлеэжэ байхадань, зол жаргалаа харюха талаангүйшье hаа, энэ хүн зол жаргалтаяа уулзаhан гэжэ садьхэнэ.

*) *Роман «Байгал» журналда хүсэдөөр толилогдохо.*

УНШАГШЫН hАНАМЖА

Мэлын найман жэлэй hургуулида математикын багшаар хүдэлнэб. Дуу, хүгжэмдэ багаhаа дуратай хүм. Шэнэ дуунуудай «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоходо, тэдэниие hурагшадтаа сээжэлдүүлээд, хүгжэмыень наадажа үгэдэг байнаб. Теэд шэнэ дуунууд «Буряад үнэндэ» тон үсөөн толилогдоно гэжэ hананаб. Тиимэhээ ядахын сагта hарада ... нэгэ дуу ноототойнь то... жо болохо гээшэ гү ... hанамжа байна. Редак... хүдэлмэрилэгшэд энэ ... далда анхаралда табиха ... зэ гэжэ найданаб.

И. ЛОМБОЕВ,
Захааминай аймагай
Мэлын найман жэлэй
hургуулиин багша.

РЕДАКЦИҺАА: нимэрхүү бэшэгүүд редакцида ... дань ородог байhан юм. Нүхэр Ломбоевой hанамжые ... хаpалдаа абажа, буряад шэнэ дуунуудые саашадаа ... тэдэз толилжо байхабди гэжэ олон мянган уншагша... найдуулнабди. Мүнөө Базар Цырендашиевай шэнэ ду... уншагшадай анхаралда табинабди.

Хүгжэмынь
Б. ЦЫРЕНДАШИЕВАЙ

Үгэнь
Д. ДАМБАЕВА...

КОМСОМОЛОЙ УРЯАЛ
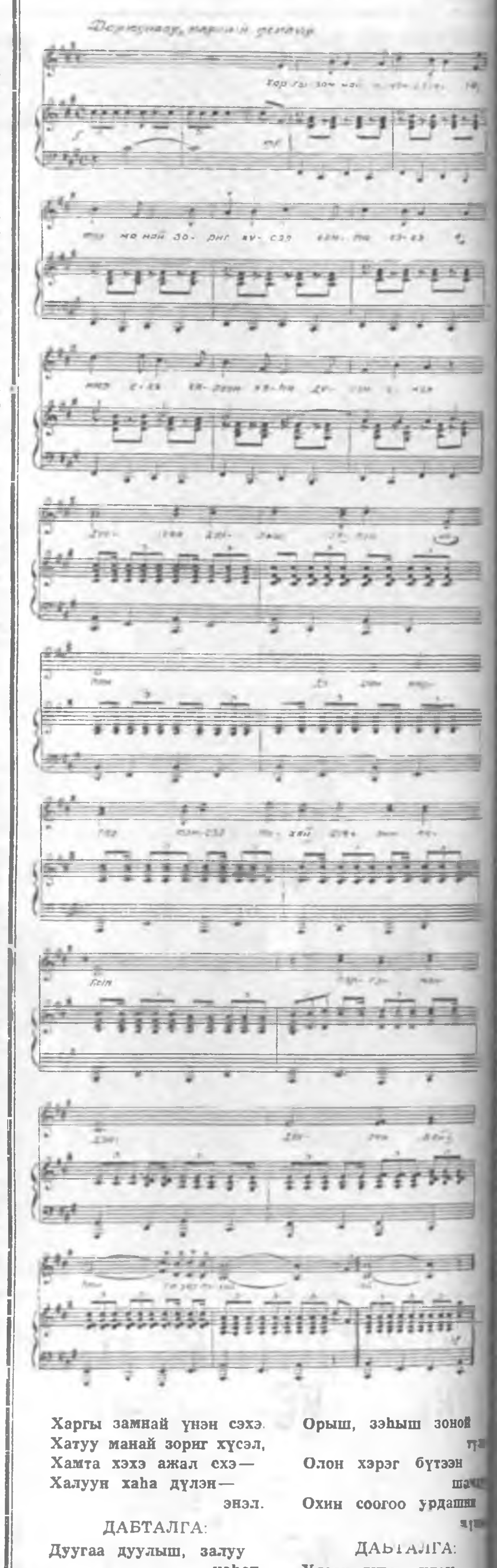
Харгы замнай үнэн сэхэ.
Хатуу манай зориг хүсэл,
Хамта хэхэ ажал ехэ—
Халуун хаhа дүлэн—
 энэл.

ДАБТАЛГА:

Дуугаа дуулыш, залуу
 наhан,
Дуран, жаргал, тэмсэл
 тухай,
Дуулим талын hэргэн
 мэндэн,
Дуудан байhан газар
 тухай.
Омог нүхэд, хамсы
 шуужа,

Орыш, зэhыш зоной
 ...
Олон хэрэг бүтээн
 ...
Охин соогоо урдаш...
 ...

ДАБТАЛГА:

Улаан тугаа улам
 дээш...
Улам дээшэнь үргөөд
 бат...
Уран дуугаа дуулыш
 шангаа...
Урма баяр энэл гээш...

ДАБТАЛГА:

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

МОСКВАГАЙ ЗООЦИРК УЛААН-ҮДЭДЭ НЭЭГДЭБ...

Зооциркдэ дэлхэйн бүхы түбинүүдэй ан арьяатад ... Арбан хоёр наhатай энэдхэг заан, арсалангуудай гэр ... лэ, элдэб янзын hармагшад, Австралиин страусууд, то... шубууд, мүн бусадшье ан амитад болон шубуудые ... харахат.

Зооцирк үдэр бүри 9 часhаа 19 час 30 минута хүр... нээлгэтэй байха.

Зооцирк Үдын урда бэедэ «Геологическа» буудал... зэргэлээд шахуу оршоно. Улаан-Үдэдэ удаан байхагү...

Зооцирк харахаяа яарыт!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Таряа хуряалга-76» — суглуулбари. «Хартаабха хоердохи хилээмэн» — фото-мэдээсэл. ТАСС-ай hүүлэй hонин. Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. Арадай хиналтын хуудаhан.

Гурбадахи хуудаhанда. Марксистскэ-ленинскэ hуралсал. «Түгэс бэлэн» — А. Субботиной статья. «Амжалта хүсэнэбди» — ТАСС-ай материал. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Субботын галхан» — корреспонденцинүүдэй суглуулбари. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10 — «Здравствуй и прощай», — уран hайханай фильм. 10.40 — Забhарлалга. 10.50 — К. Коровин. «Уран зураашад тухай рассказууд». 11.20 — «Уссурийск». Баримтата фильм. 11.35 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн Түгэсхэлэй нааданай 2-дохи ба 3-дахи үенүүд. 12.50 — «Конёк-горбунок» — уран hайханай фильм. 14.00 — Шэнэ hонин. 14.10 — «Элүүр энхэ байлга» гэжэ программын почто. 14.40 — Эстрадна концерт. 15.10 — Уласхоорондын асуудалаар «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков хөөрэхэ. 15.55 «Подщёчина». Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. Забhарлалгын үеэр баримтата фильм. 17.50 — Забhарлалга. 18.00 — «Время» 18.30 — Молдавиин ССР-эй «Жок» гэжэ Гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 19.15 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр бүтээн гаргаха». 19.45 — 1976 оной дуун. 20.10 — «Очевидное-невероятное». 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — «Спортлотогой» тираж. 21.25 — В. П. Соловьев-Седойн зохёолнуудаар концерт. 22.05 — «Ливанда эсэргүү империалис хорото үгэсэлгэ» 22.30 — «Здравствуй и прощай», — кинофильм. 23.50 — Забhарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 14.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Здравствуй, «Ровесник» — фильм-концерт. 14.20 — Дума про любовь» — телевизионно фильм-зүжэг. 15.50 — «Игорь Горбачёв» — телефильм. 16.45 — «Призвание—дарить радость». 17.45 — «Средь шумного бала» — фильм-концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Зарим газарнуудаар бага сага бороо орохо хадануудта саhатайгаар бороолхо. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгээр hалхилха. 12—17 градус дулаан байха. Хойто аймагуудаар, мүн хойто Прибайкаляар 8—13 градус дулаан болохо.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02436. Заказ № 00...